Negende Jaargang, Nummer 3 Verschijnt maandelijks 13 Maart 1937

# LABORISTA ESPERANTISTO
ARBEIDER ESPERANTIST

ORGAAN VAN DE FEDERATIE VAN ARBEIDERS-ESPERANTISTEN IN HET GEBIED VAN DE NEDERLANDSE TAAL

Redactie: Middenweg 226, Amsterdam-O. || Secretariaat van de Fed. van Arbeiders-Esperantisten: Postbus W 6, Amsterdam-W.
Administratie: Postbus O. 50, Amsterdam-O. || Postgiro Amsterdam 144698. || In België: Esschenstraat 16, Antwerpen

Abonnementsprijs f 0.75 per jaar. Voor leden gratis. Oplaag 7650 exemplaren.

## PROMENADO TRA GENT.

La Kongresejo, Festejo de la Social-Demokratoj, troviĝas en la proksimeco de la estinta Suda Stacidomo, kiu estis forkonstruata en 1928. Nun estas tie moderna parko. Nia promenado kondukas nin tra la Korte Dagsteeg, kies nomo devenas de la „Oudaghesteen" (Steen = kastelo), kiu iam staris tie. En la mezo de tiu strato troviĝas kinejo, iama kapelo de la lanteksistoj. Pasante la Vogelmarkt ni alvenas sur la Paradoplaco (Kouter). Iam tiu granda placo estis ĉevalvendejo. Ĝi servas nun, dimanĉe kiel florvendejo kaj koncertejo. Dum la ĉiujaraj Gentaj Festoj okazas tie popolbaloj. Tiam la placo estas ornamita kaj lumigita vespere. Estas la loko de la Bankoj, 7 oni povas trovi tie. Noj. 28 kaj 12 estas atentindaj malnovaj konstruaĵoj el la 18a jarcento troviĝantaj sur la monumentolisto. Tiu monumentolisto enhavas 447 antikvajn konstruaĵojn el kiuj 48 unuarangajn.

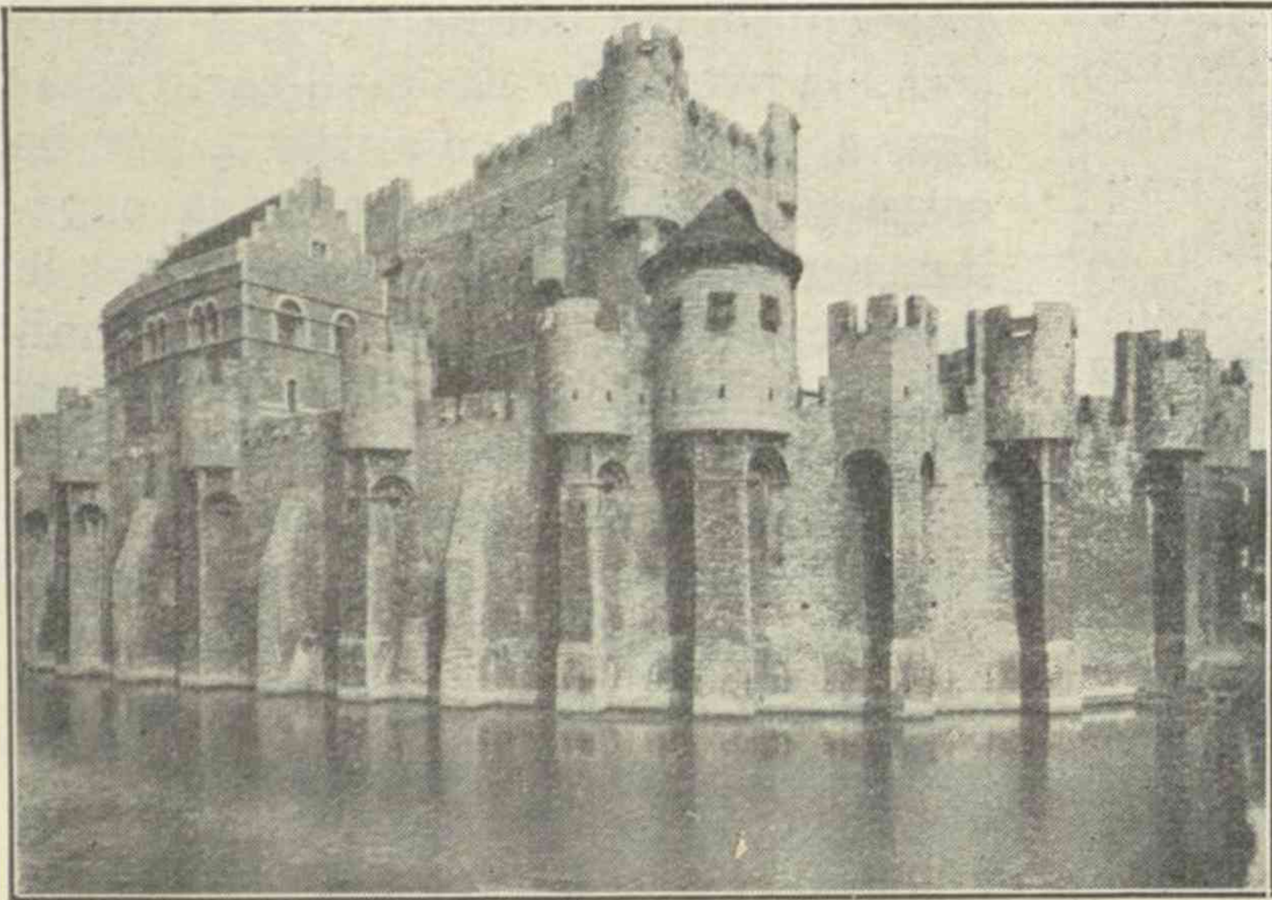
Ni venas en la Schouwburgstraat kie estas la Franca Teatro. Ni preterpasas la Justicpalacon el 1846.

Tra la Veldstraat, kie estas kelkaj belaj fasadoj el la 18a jarcento, ni alvenas sur la Koornmarkt, la kuvo (= centro) de la urbo. Ni vidas unue la Sankta Nikolao-preĝejon, antikvan konstruaĵon enhavanta kelkajn pentraĵojn el la 17a jarcento kaj belege pentritajn fenestrojn. Ĉirkaŭ la placo staras mezepokaj domoj kun vidindaj fasadoj. La Poŝtejo, unue la urba malliberejo en 1894 fariĝis la Centra Poŝtoficejo. Trans la St. Michielsponton de kie ni havas belan rigardon ĉirkaŭe, ni alvenas al la Koornlei, la unua haveno de Gent. Je la alia flanko de la kanalo (Graslei) staras la konataj gildo-domoj. Estas serio da tre belaj tipaj konstruaĵoj.

Unu el ili, romanstila, el la 13a kaj alia, de la ŝipistoj, specimeno de la flandra gotiko el la 16a jarcento. Tra la Jan Breydelstraat, ankaŭ kun tipaj fasadoj, ni venas en antikvan ĉirkaŭaĵon, de kiu la Grafa Kastelo ('s Gravensteen) estas la kerno. Ĝi estis la loĝejo de la Grafoj de Flandrujo. Nun ĝi estas muzeo kiu enhavas malnovajn turmentilojn. Sur la Veerleplaats estas la fiŝvendejo kun arte ornamita enirejo.

Ni venas al la Kraanlei; oni povas rimarki tie la Koventon de la Sankta Katharino, iama malsanulejo por virinoj. Ĝi konsistas el unu-etaĝaj domoj. Iomete pli malproksime troviĝas „La Infero" la unua gastejo de la urbo. Trans la „Laktaĵponto"n ni venas sur la Vendredo-vendejo, kie ni vidas: pafilegon, nomita „Dulle Griet", „Ons Huis" popoldomo; statuo de Jacob van Artevelde (Popolgvidinto kaj guberniestro de Flandrujo en la 14a jarcento); la Lanvendejo: iama vendejo de la lantekstistoj; la tipa konstruaĵo, iama gildejo „Toreken". Tra la Kammerstraat ni venas ĉe la Flandra Akademio.

Sur la Zandberg staras komuna pumpilo, konstruita en 1810. La „Konservatorio" estas la iama domo (13a jarcento) de la Familio Van der Sickelen; ĝi fariĝis muziklernejo en 1898. La „Achtersikkel" estas la malantaŭa parto de tiu domo. Sur la Sankta Bavo-placo estas vidindaĵoj, nome: la katedralo St. Baaf (konstruita de 12a-16a jarcentoj) enhavas belegajn pentromajstraĵojn de la fratoj Van Eyck, (la famkonata Adorado de l' Ŝafido Dia), Rubens, Van Dyck kaj de aliaj famkonataj pentristoj; la Flandra Teatro konstruita en 1897-1898; la statuo de Jan Frans Willems, la patro de la flandra movado; la Belfredo (Belfort) kies konstruado estis komencata en 1183, estas 96 metrojn alta. Orumita drako troviĝas sur la pinto de la turo. Famkonata sonorilarludo estas aŭdebla ĉiun sabatvesperon dum somero. Kaj jen ni alvenas al la Urbdomo kies fasado estas konstruita laŭ tri diversaj stiloj gotika, romana kaj renesanca. Belaj murpentraĵoj ornamas la salonojn. Tie finas nia promenado.



Dekstre: Rigardo de la St. Michielsponto al la monumentoserio Sint Nikolaaspreĝejo, Belfredo kaj St. Baafpregejo.





Maldekstre: La Grafa Kastelo

## ESPERANTO KAJ LA FONTOJ DE NUNTEMPA CIVILIZACIO.

Prof. d-ro H. Jokl.

La historia tempo de la homaro komenciĝas per la skribo. Depost la momento, kiam unu individuo povis al alia ne ĉeestanta komuniki siajn ideojn, fariĝis la plej granda renverso en la kultura stato de la homoj. La historia tempo ekestis. Same grandioza kultura renverso okazis, kiam ekfunkciis Esperanto, la lingvo de la tuta homaro. Kial? Ĉu ne estis jam antaŭ Esperanto universalaj lingvoj? Ĉu ne estis lingvo babilona mil kvincent jarojn la interpopola lingvo de l' tuta Antaŭa Azio? Ĉu ne estis la greka lingvo interkomprenilo de Balkano ĝis Pamiro post la venka militiro de Aleksandro la Granda? Ĉu ne estis la lingvo de romaj verkintoj, preskaŭ du jarmilojn, la lingvo de civilizitaj homoj? Ĉu ne estas la lingvo de la franca kortego lingvo de la kultura mondo, same kiel ĝi estas lingvo de la diplomatio? Ĉu la angla lingvo ne estas parolata en ĉiuj kontinentoj ne nur de la angloj mem, sed ankaŭ de indiĝenoj de iliaj kolonioj? Ĉu ne estas la ĉina lingvo parolata de unu kvarono de la tuta homaro?

Ĉu ne arogas la esperantistoj al si tro grandan gravecon kaj memkonfidon?

Ne, la lingvo babilona ĉesis kun la babilona potenco, la greka lingvo ne eniris en la vivon de nekleruloj, la latina lingvo rompiĝis en vivajn dialektojn kaj kio restis — fariĝis senviva. La franca lingvo ĉesas esti tiom aktuala en la internacia vivo, kiom ĝi estis antaŭe. Internacia lingvo certagrade fariĝis la lingvo de angloj, ĝi estas la lingvo de komerco. Pri la lingvo de ĉinoj oni ne parolu, malgraŭ la granda nombro de ĉine parolantoj, ĉar ĉine parolas nur ĉinoj, ĝi ne povas fariĝi lingvo internacia. Ĉinoj estis dum tro longa tempo nacio ekskluziva, kaj pro tio ili eliminiĝis el la internacia vivo. La ĉina popolo rigidiĝis.

Kaj nun ni estas ĉe la kerno de la afero. La morto estas rigida, la vivoelemento pulsanta! Ankaŭ la babilonasiriaj kulturoj rigidiĝis, rigidiĝis la kulturo greko-bizanta. Oni rigardu nur la eterne samajn, kliŝajn bildojn grekobizantajn, oni rigardu la senvivan vizaĝesprimon de iliaj mozaikoj, ilian laŭformulan senmovan literaturon kaj oni povas diveni, kial tiu ĉi ŝtato falis antaŭ la tiamaj junaj turkaj barbaroj.

La latina lingvo de mezepoko ne povis rekreiĝi, ĝi ne sufiĉas por la rapida evoluo de la sciencoj kaj faris lokon al la vivantaj lingvoj.

Ne estas necese tie ĉi demandi, ĉu universala lingvo estas bezonata. Ne nur la plej primitivaj popoloj pensas hodiaŭ, ke la aliaj ne estas same indaj homoj. La *bantunegroj* sin nomas „homoj", tion signifas la vorto bantu. Kiu ne estas bantunegro, ne estas homo, laŭ ila idiomo. La *eskimoj* sin nomas *„inuit"*, tio estas en ilia lingvo „homo", la loĝantoj de insularo Andamana, pigmea popolo, sin nomas *„minkopie"*, kio ankaŭ signifas „homo". Kiu ne estas pigmeo, ne estas inda kreitaĵo, ne estas homo.

Tiel pensas aŭ povas pensi homoj sen iu ajn kulturo. Sed esperantistoj scias la veran kontraŭon. Nia homa civilizacio estas konglomeraĵo de ĉiuj kulturoj de tempoj pasintaj kaj de kulturoj de ĉiuj popoloj de la tuta mondo.

De la negroj ni ekkonis la prilaboron de la metaloj; estas vero, la negroj procedas ĉe tio ankoraŭ hodiaŭ kiel en tempoj praantikvaj, al propa malutilo, sed malgraŭ tio ili al ni donis la eblecon de la transiro de kultura epoko ŝtona al la kulturo metala. Sed jam en la epoko noveŝtona, t. n. neolitika scias la homoj kulturi la teron, ili estas jam kampuloj, ne mortas pro malsato, se ili ne havas feliĉon mortbati sufiĉe da sovaĝaj bestoj. Tiun scion pri grenkulturado kaj bredado de hejmbestoj alportis al si la homoj de la regionoj, loĝataj de la flavuloj. Sur la deklivoj de la montaro Altaja kreskas sovaĝe la tritiko, la hordeo kaj la sekalo kaj en la samaj regionoj vivas ankaŭ sovaĝe la familio de bovo, nia plej grava besto nutranta. De tie ĉi, de Centra Azio alvenis al ni la homo kulturanta en paco la dian teron jam en la tempo de la kultura epoko neolitika.

En la epoko bronza la homo prilaboras en Egiptujo la unuan fojon la ŝtonon per metalo — li fariĝas konstruanto de ŝtonaj domoj. Konstrui domojn el ŝtono ni lernis de antikvaj egiptoj. Ili estas ankaŭ la inventistoj de la vitro kaj de la papiruso, kiu estis en Ĉinujo perfektigita en la pli praktikan paperon. Al ĉinoj ni dankas la kompason, porcelanon kaj la pulvon. La vorto *bronzo* devenas de la nomo de la latina urbo *Brundisium,* hodiaŭa *Brindisi* en la suda Italujo, kie estis proverbe grandaj fabrikoj de tiu ĉi malmola metalo. En bronza epoko estis jam la homoj metiistoj kaj komercistoj. De Anglujo kaj de Hispanujo ili aĉetis la stanon kaj ankaŭ de la alpaj landoj de hodiaŭa Salzburg ekzemple, sed ĉefe de la insulo *Kypro* oni aĉetadis *kupron* kaj miksis el ĝi kaj el la stano la bronzan miksaĵon. La mastroj de la navigacio, niaj ŝipoinstruistoj estis la popolo, kiun ni hodiaŭ kun granda danko rememoru, ĉar ili donacis al ni la plej valoran inventon, la simplan alfabeton — tio estas la *fojnikoj.* Ni konsciiĝu, ke la ĉinoj bezonas lerni okdek mil signojn parkere, por ke ili povu skribe esprimi sian lingvon. Ni konsciiĝu, ke ili devas lerni la tutan vivon, por ke ili scipovu tion, kion ĉe ni scipovas la infano en la unua lerneja jaro. Ke tio estas ebla, tion ni dankas al la fojnikoj, kies alfebeton ni plejparte uzas. Nia divido de la tempo, nia kalendaro estas babilona; iliaj astronomoj dividis la jaron en monatojn, monaton en kvar semajnojn po sep tagoj; la monoteismo nomis la sepan tagon de la semajno sabaton, tio estas tago de ripozo. Kaj se eĉ la malriĉa, kompatinda homa kreitaĵo unufoje en la semajno povas solene konduti, festi tagon de Dio, tagon de rekreacio, tagon de respiro kaj ĝojo kaj ĝuo — tion ĝi dankas al la popolo juda. Kien ne trapenetris la monoteismo, tie ne ekzistas dimanĉo, tio estas „dies dominica", tago de la Sinjoro. Dimanĉo ne ekzistas en Hindujo, en Ĉinujo, en Japanujo kaj la homoj tie estas alforĝataj al la servuto de unu tago al la alia sen ripozo, sen riproĉo de la konscienco. Al japanoj ni dankas la modernan, aeran kaj luman loĝadon. Loĝadon sen superflua meblaro. Al la persoj ni dankas la arton de konstruado de la ŝoseoj. Reĝo Darius (Darajavauŝ) estis la unua reganto, kiu instalis la poŝton. *Krojsos,* reĝo de lidoj, estis la unua, kiu stampis oran monon. Kaj ĝi estis granda invento. Ne estis plu necese ŝanĝi kupron je stano, se oni volis havi bronzon, oni donis iom da oraj moneroj, kiuj estis malmulte pezantaj kaj ne okupis multe da loko, per kiuj oni povis je malmultaj moneroj aĉetadi kion ajn. La inventon de la mono ni dankas al la malaperinta popolo de la proverba riĉulo Krojsos, tion oni povas preni simbole. Superflue estus rememorigi, kion ni dankas al la grekoj, al la popolo, kiu estas rajte konsiderata kiel vera fundamento de nia kulturo, estus superflue menciadi la popolon roman, kies lingvo liveris tri kvarojn de la vortoj por universala lingvo Esperanto, ĉar laŭfakte tiuj ĉi vortoj estas la pruvo, ke nia civilizacio estas bazita sur la kulturo antikva. Sed ne estas al ni eble ne memorigi la popolon, per kies malkovro komenciĝas la nova epoko, la indianojn. Tiu malriĉa, malfeliĉa popolo liveris al ĉiuj malriĉuloj de la mondo la plej gravan donacon, la ekkonon de la terpomoj. Depost la importo de la indiana manĝaĵo terpoma ĉesis en Eŭropo la pesto pro malsato. Tiu ĉi malsano forrazis en mezepoko tutajn vilaĝojn, urbojn kaj eĉ regionojn. La malsato kaj ĝia akompananto, la

pesto, forbuĉadis infanojn, virinojn kaj virojn, homon kaj beston, restadis post ĝi nur malplenaj ruinaĵoj. Al amerikaj indianoj ni dankas, ke ni eĉ ne estante riĉaj povas satmanĝi, al la lando de indianoj ni dankas, ke, eĉ ne estante riĉaj, ni povas varme vestigi nin per alia ilia plantaĵo — la kotono.
Ne estas en la mondo popolo, kiu ne estus kontribuinta al la tutmonda civilizacio. Kelkaj popoloj pro tio estas glorataj, aliaj ne rekonataj, sed ni esperantistoj havas la eblecon lasi paroli la anojn de ĉiuj popoloj de la mondo. Ni volas ilin aŭdi, ili parolu pri sia historio en lingvo ĉie komprenata, ĉie same egalvalora, same egalrajta, same internacia, ĉie same homa kaj poste montriĝos, ke Esperanto ekfunkciinte komencis la plej grandiozan kulturan renverson, ĉar per la lingvo de la homaro naskiĝis la epoko de la homaro mem.
(Tiun ĉi interesan artikolon ni dankas al Verda Revuo, Aŭstrio, el kiu interesa gazeto ni ĝin represis. Red. L E.)

## NAIVULOJ.

Nian movadon oni opinias de multaj flankoj konsistanta el naivuloj. La kaŭzoj estas diversaj. Tial ni, laboristaj esperantistoj, klopodas ĉiurilate organize kaj serioze aranĝi niajn laborojn. Sen troigo ni rajtas konstati, ke la Federacio de Laboristaj Esperantistoj en la nederlandlingva regiono atingis altan por esperanto-organizo nivelon. Tiu konstato ne okazas por akiri laŭdojn pro tio, sed por montri, kiel naiva ankaŭ ni spertas, ke ankoraŭ estas la esperantomovado, ne malplej la burĝa, neŭtrala, ĝenerala aŭ kiel ajn oni ĝin titolas.
Sufiĉas trafoliumi la multajn gazetojn enhavantajn faktojn pri la progreso de nia esperantomovado, kiujn ni ofte utiligas en la propagandcelaj informoj por la nederlanda gazetaro. Kaj ni konstatas, ke rilate al la informado, necesa por havigi materialon en la propagando, la t.n. mondgazetoj kaj revuoj liveras malplej kaj cetere nur naivaĵojn aŭ misinformojn. Inter ili ni nomu „La Praktiko” kaj „Heroldo”. La lasta ekzemple diras, ke „la nederlandaj esperantistoj” ĉijare kongresas en Den Helder. Ĉu naivaĵo? Ne, tio estas malvero kaj misinformo. La redaktoro kiu pretendas ludi rolon en la esperantomovado per tia semajna gazeto, kaj eĉ mem loĝas en Nederlando, kiu regule ricevas nian organon „Lab. Esperantisto”, *scias*, ke nur parto, eĉ la plej malgranda parto, de la nederlanda esperantistaro kongresos en Den Helder. Tie okazos la kunveno de la neŭtrala asocio LEEN.
La redaktoro de „Heroldo” scias, ke la plej granda esperanto-organizo en Nederlando, la Federacio de Laboristaj Esperantistoj, nunjare kongresos en Gent, dum en la pasinta jaro ĝi bezonis la plej grandan salonon en Hago kie venis tiom da centoj da anoj (1250) kiom da dekoj ĉe la aliaj. Ĝi ankaŭ scias, ke *la* nederlandaj esperantistoj *ne* estas la neŭtralaluloj. Tiu aroganteco vivas ankoraŭ ĉe multaj el la UEA-IEL regionoj, kiuj nin konsideras esti „nur” fakaj organizoj. Tre grava naivaĵo. Longajn raportojn oni povas legi en nomitaj du gazetoj pri „la movado” en diversaj landoj, ankaŭ pri Nederlando. Simplaĵojn pri organizitaj paroladoj, lumbildvesperoj, kursoj kaj kursetoj kun precipe la nomoj de gvidantoj, enhavas tiuj gazetoj abunde. Sed gravajn informojn oni vane serĉas pri la diversaj organizoj kaj malplej pri la laborista esperanto-movado. Ekzemple pri Nederlando ni regule trovis diversajn lokajn sciigojn pri neŭtralaj kluboj kiuj tamen ne donas kompletan bildon pri agado kaj rezultoj en iu lando.
Nenie oni trovas iun detalon el la jarraportoj de nia Federacio, kiu estas unu el la malmultaj kiuj regule kaj detale publikigas ilin. Nenio pri nia kreskado en kelkaj jaroj de la plej malgrava ĝis la plej granda esperanto-organizo nun havanta 4600 membrojn. La legantoj ne bezonas scii, ke nia Federacio sukcesis fondi 27 novajn sekciojn en la pasinta jaro kaj nun nombras 152 kiuj kapablis aranĝi 310 kursojn kun 5600 kursanoj, inter kiuj 52 infankursoj kun 1000 infanoj, post 100 ekspozicioj kaj 80 propagando-kunvenoj kaj disdono de preskaŭ miliono da flugfolietoj kaj aliaj propagandaĵoj, eldono de 10.000 broŝuroj ktp ktp. Ni ne denove mencios niajn raportojn kiujn tiuj redakcioj, ne komprenantaj sian taskon, simple pretervidis. Ĉu ili hontus devi mencii, ke ni laboristoj certagrade kapablis fari pli ol fanfaronantaj neŭtraluloj? Per tia strucpolitiko oni tamen malfavoras ĝenerale la esperanto-movadon. Kuraĝe informu la mondon, ke nia Federacio vendis 6700 lernolibrojn en la pasinta jaro kaj multajn milojn da aliaj esperantostudaĵoj, ke nia kotizo-enspezo en unu jaro estas pli ol 7500 guldenoj, kaj la vendo de esperantolibroj atingas la sumon de 17.500 guldenoj, ke ni liveras al ĉiuj niaj membroj senpage du gazetojn, ĉiumonate dudek paĝojn, ke ni estas la sola organizo en la tuta Esperantio kiu eldonas krome ĉiumonatan 8-paĝan studorganon kaj infangazeton.
Kiu komparas la kurzon de la guldeno kun alia valuto komprenos la valoron de niaj spezoj. Neniu organizo kapablis, kiel nia Federacio, varbi al abono de sia gazeto 2500 kursanojn, kiu organo sekve nun havas monatan eldonkvanton de 7500 ekz., dum ĝiaj sekcioj posedas pli ol 20 ciklostilitajn monatgazetojn de kiaj diversaj esperanto-organizoj apenaŭ unu havas. Ke ni dum kelkaj jaroj jam ĉiudusemajne havas radioelsendojn, oni ne mencias, sed per dikaj literoj ofte estas menciataj „sukcesoj” por unu aŭ kelkaj fojoj de aliaj organizoj.
Ni ne konsideras la „malgrandan” laboron negrava, kontraŭe. Sed per nemencio de la organizo-progresoj la redakcioj kaŭzas neĝustan impreson. Pri la bona agado de BEA (Brita Esperanto Asocio), pri la du agemaj organizoj en Svedio, la laborista kaj neŭtrala, pri fakte neniu *organiza* laboro „Praktiko” kaj „Heroldo” informas krom pri pompaĵoj. Sed ankaŭ ne en la „naciaj” neŭtralaj esperantogazetoj troviĝas tiaj informoj, nek pri aliaj, nek pri propra lando ofte ne pri propra asocia laboro. Dum ĉion kio ne apartenas al la UEA-IEL-movado oni prisilentas. Ni povas noti multajn tiajn faktojn. En Nederlando same la neŭtrala organizo neniel informas siajn membrojn pri la progresoj kaj aliaj konsiderindaĵoj de la Federacio de Laboristaj Esperantistoj. Ĉu pro envio aŭ timo ke ties membroj iom sentus por la Federacio? La gazeto „Nederlanda Katoliko” ofte mencias kun respekto nian laboron, sed la neŭtraluloj restas ne-informitaj. La Federacio tamen komprenas, ke plena informado nur favorigas la movadon. Tial ĝi ĉiam senrezerve publikigas ĉion menciindan ankaŭ el neŭtralaj kaj aliaj rondoj. Eĉ estas nun fakto, ke la neesperantistoj en Nederlando, per la publikaĵoj fare de la Federacio 2 x semajne en Arbeiderspers (soc. dem. ĵurnaloj), havantaj pli ol 200.000 abonantojn, pli bone estas informitaj ol la esperantistoj per siaj esperantogazetoj!
Se tiaj gazetoj, kiaj la menciitaj, estus agintaj same, ili certe jam akiris pli bonan rezulton. Kaj tiaj gazetoj estas nomitaj „La Praktiko” kaj „Heroldo”!




**20 Maart 1937, 4.30 uur, Hilversum.**
In de uitzending van de Fed. v. Arb. Esp. spreekt de Amerikaanse wereldreiziger en journalist J. Scherer in het Esperanto over zijn bevindingen in verscheidene landen. Laat deze gelegenheid niet voorbijgaan !

**Cursus van ambtenaren.**
Onder leiding van H. Broekhuizen Sr vindt in Den Haag een cursus plaats voor ambtenaren van Maatsch. Hulpbetoon, hetgeen we hier als een navolgenswaardig voorbeeld vermelden.

# Een Congrespraatje.

Nu we de voorstellen voor ogen hebben met de amendementen, willen we trachten, door ze hier eens nader te bekijken, de discussies in te leiden, om een zo vlot mogelijke behandeling te waarborgen, opdat er voldoende tijd blijve tot het bezichtigen en genieten van hetgeen onze congresstad biedt, voor *alle* congresbezoekers.

Hier zijn we meteen bij een voorstel aangeland, dat wel niet het voornaamste, maar toch wel in zekere mate belangrijk mag heten, n.l. om onze congressen in de toekomst niet met Pasen doch op de Pinksterdagen te houden. Zo onschuldig het lijkt, heeft het toch z'n voor- en tegenstanders, welke laatsten menen, dat men in congres bijeenkomt om te vergaderen en niet om te genieten. De kans op mooi weer met de Pinksteren lokt hen niet en zij vrezen, dat men dan de gelegenheid neemt om te spijbelen.
Dat kan waar zijn, maar men vergete niet, dat *onze* congressen niet alleen bezocht worden door afgevaardigden, die tot plicht hebben de besprekingen bij te wonen, maar voor het grootste deel door leden, die deze jaarlijkse esperantobijeenkomsten mede beschouwen als een aangename „renkontiĝo". Zij hebben daarvoor de reis- en verblijfkosten over, maar zijn tevens ook „uit". Wij waarderen dat zij de beraadslagingen toch getrouw volgen. Zorgen wij dat dit zo blijft, door ze niet nodeloos te rekken. Het aangename vergezelle het nuttige. En hierbij is een beetje goed weer niet te versmaden, hetgeen bovendien velen naar het congres lokt, ook op de fiets. En goed bezochte congressen bergen een stuk propaganda in zich zelf.
Bekijken we de practische kant, dan ziet het Fed.-bestuur daar veel voordeel in. Het is niet onmogelijk, dat door het latere tijdstip vele nieuwe leden, tevoren cursist, naar onze congressen zullen komen. Het klaarmaken van de jaarverslagen, opdat die zo vroeg mogelijk gepubliceerd worden, kan in wat rustiger tempo geschieden en voor de behandeling hiervan en de congresvoorstellen blijft dan eveneens meer tijd in de afdelingen. Vinden de desbetreffende voorstellen een meerderheid, dan zal het Federatiebestuur met enkele datumwijzigingen in art. 15 van ons reglement komen.

#### Contributie en nog wat.

Bezien we de voorstellen betreffende de contributie, dan treft ons de volharding waarmee telkenjare enkele afdelingen trachten deze met een halve cent per week te verlagen, waarop telkens opnieuw het Federatiebestuur moet uiteenzetten, dat dit niet wenselijk is, en niet in het belang van onze organisatie. Een verlaging met 2½ cent per lid en per maand betekent een verminderde opbrengst voor de Federatiekas van f 1500.— terwijl dat voor de meeste afdelingen een niet noemenswaardige verbetering brengt, n.l. van slechts f 0.30 inkomsten per jaar meer per lid. Maar als men de contributie niet verlaagt, hebben de leden zelf van die verlaging der afdracht aan de Federatiekas geen voordeel. Bovendien vergeet men steeds altijd weer, dat voor de nieuwe leden eerst contributie betaald wordt vanaf het kwartaal, volgend op dat van inschrijving der nieuwe leden. Hetgeen 3 of 2 maanden contributiewinst voor de afdelingen betekent.
Het Fed.-bestuur meent dan ook, dat het beter is die afdelingen en districten die dat werkelijk nodig hebben, financieel te steunen. Bij verlaging der contributie kan dat niet meer in die mate gebeuren. Wie zich de moeite getroost de cijfers te bestuderen, zo gedetailleerd als in de gehele Esperantobeweging slechts onze Federatie ze levert, kan daaruit heel wat leren.
Ten eerste, dat slechts 3 districten er zonder directe steun niet konden komen en met f 167.59 geholpen waren, terwijl 6 afdelingen kans zagen met een lening te volstaan ad f 145. Voor dit jaar hebben we f 300 uitgetrokken. Maar alle afdn profiteerden tenslotte van de f 500 die we toelegden op het propagandamateriaal, dat we soms nog gratis of voor halve prijs leverden.
De kleine afdelingen dienen hierbij te bedenken, dat zij mede profiteren van het gezamenlijk laten drukken van het propaganda-materiaal, dat zo goedkoop kan zijn door het grote kwantum. Verder waren we in staat f 65 subsidie te verlenen aan twee zangkoren en een theatergroep en voor ons taalkundig maandblad „La Progresanto" f 374.67 uit te trekken. Op jubileumboek en kalender legden we f 450 toe; al met al makende een som van f 1500, juist het bedrag, dat men de Fed.-kas wil ontnemen.
Ook ons kinderblad „La Vojo" zal dit jaar een subsidie nodig maken van f 250. De som die, dit jaar voor 't eerst, nodig zal zijn om het tekort te dekken op de reis- en verblijfkosten der congresafgevaardigden taxeren we op f 250.
Wil men de inkomsten der Federatie met f 1500 besnoeien, dan zullen we vele dezer dingen moeten laten.
Wie hiervoor de verantwoording wil nemen, het Federatiebestuur niet!
Met een voorstel om de post kantoorbehoeften, die nog geen f 400 bedraagt(!), te verminderen, komt men er niet. Op deze post valt *niet* te bezuinigen, omdat elke uitgave een noodzakelijke is, als: schrijfmachine f 65, briefpapier, enveloppen, briefkaarten e.d., f 125 benodigdheden voor schrijfmach., adresseermachine, enz. f 44, bindwerk f 30 en f 125 uitgegeven door 8 bestuurders en helpers in een heel jaar voor alle mogelijke kleine benodigdheden die iedereen zich kan indenken, waarvoor wij ons schamen hierover te moeten praten.

#### Ons orgaan.

Een ander voorstel, om LE goedkoper te doen drukken, wekt slechts de schijn, dat het Fed.-bestuur in deze onverantwoordelijk handelt. Het is voor geen enkele georganiseerde drukkerij mogelijk het orgaan over te nemen tegen een lagere, wel tegen een hogere drukprijs. Men vergete ook niet, dat het hebben van meerdere drukkers voor zijn drukwerk niet wenselijk is. Coulante en vlugge bediening, crediet en overige eisen die men stelt zijn eerder verzekerd bij een goed geoutilleerde drukkerij, waar men regelmatig zijn drukwerk heeft, dan wanneer men soms bij deze dan bij gene terecht moet, waardoor het bijv. ook mogelijk was ons te dekken tegen verhoging van de papierprijs, daar we voor een heel jaar konden laten inslaan voor onze organen. Het drukken van het orgaan buiten de stad waar de redacteur woont, is eveneens voor een behoorlijke verzorging niet mogelijk. Bezien we de lijst van organisaties die bij Dico laten drukken, dan blijken we in goed gezelschap te zijn.
We zijn even op dit voorstel ingegaan, hoewel we moeten opmerken, dat dit geen materie is voor behandeling door de leden, die daarvan immers onkundig zijn. Dat is vanzelfsprekend in elke organisatie een bestuurszaak.
Houdt men van cijferen, dan blijkt, dat in 1934 L E kostte 54 cent per jaar voor 110 pag., in 1935 voor 124 pag. 56 cent en in 1936 met 144 pag. f 3443.77 (drukkosten), dus weer maar 54 cent als in 1934 bij 110 pag., gevolg van het groter oplaagcijfer.
Bezien we overigens de cijfers goed, dan zal men bemerken, dat onze Federatie niet bestaat alleen van de contributie, maar doen kan wat ze doet, mede door haar Libro-Servo, die f 2500 in de Fed.-kas kon storten.
De contributie der Federatie is de laagste van de esperantoverenigingen en zeker niet hoger dan van andere culturele organisaties, terwijl onze Federatie veel meer biedt, haar leden gratis twee maandbladen verschaft en een studieblad beneden kostprijs.
Met trots kunnen wij er op wijzen,

dat wij nooit een beroep deden op de financiële offervaardigheid onzer leden, wat bij anderen regelmatig voorkomt en het effect van lage contributies te niet doet; wij van geen enkele organisatie enige subsidie ontvangen, iets waarvan de meeste culturele organisaties wel afhankelijk zijn.

**Federatieraad.**

Nog een voorstel is er, dat bezuiniging beoogt, dat wij echter moeten beschouwen als van afbrekende aard, n.l. de voorgestelde bezuiniging op de Federacia Konsilantaro, waarvoor de uitgaven voor 2 vergaderingen in het geheel f 277.45 vorderden, waarvan f 222.75 reiskosten. Minder vergaderen dan twee keer per jaar is niet mogelijk en de F.K. geheel opheffen, hetgeen slechts de bedoeling kan zijn, zou blijk geven van grove kortzichtigheid. Wij zien in dit regelmatige contact met vertegenwoordigers der provinciale en stedelijke districten meer voordeel uit organisatorisch oogpunt, dan nadeel voor de kas. Overigens is het een nog jonge instantie wier werkzaamheden zullen groeien naarmate ze meer gewaardeerd wordt. In een afzonderlijk artikel zullen wij het hierover nog wel eens hebben.

Trouwens andere voorstellen, bijv. om het bestuur uit te breiden met leden buiten Amsterdam, zouden deze z.g. voordelen weer te niet doen en minder nut hebben, daar deze niet ons gehele gebied vertegenwoordigen. Het Federatiebestuur waarschuwt dan ook nadrukkelijk tegen contributieverlaging en kan de verantwoordelijkheid hiervoor niet dragen. Een organisatie met lage, vooral te lage, contributie zal nimmer bloeien noch enige invloed verkrijgen.

**Federatiebestuur.**

Vandaar dan ook, dat het Federatiebestuur er de voorkeur aan geeft de leiding aan anderen te laten, als men meent dat de belangen op de wijze als de voorstellers beogen, beter zullen worden gediend. Dit heeft niets te maken met een zucht naar dictatoriaal handelen, zo als ons een afd. verwijt. Dictators hebben de eigenschap hun wil op te leggen, niet om voorstellen te doen waarover men vrijelijk kan discussiëren. Zij leggen geen rekenschap of verantwoording af. Zouden zij hun aanblijven doen afhangen van het al of niet aannemen van enig voorstel, dan zou hun geen lang leven als bestuurder beschoren zijn. In democratisch geregeerde landen zal het landsbestuur aftreden, indien voorstellen worden aangenomen waarvan het de verantwoordelijkheid niet kan aanvaarden. Dit recht hebbe ook het Fed.-bestuur. Maar, wat zou het congres wel zeggen, als het Federatiebestuur eerst in het congres zijn aanblijven zou doen afhangen van zekere voorstellen? Stelt men prijs op het tegenwoordige bestuur, dan zal men het in staat moeten stellen onze beweging te blijven leiden.

Als uiting van zijn wens om daarbij te rade te kunnen gaan bij de leden zelf, diene het handhaven van de Federatieraad, die wel niet volmaakt is, maar steeds beter zijn taak zal gaan vervullen. In plaats van beperking wensen we uitbreiding van onze bemoeiingen. Vandaar dan ook ons voorstel iemand uit het tegenwoordige Federatiebestuur te salariëren, opdat hij des daags de beslommeringen onzer beweging kan behartigen. Deze bestuurder geeft daarvoor zijn tegenwoordige werkkring op en wij stellen er dus prijs op, dat zijn functie niet afhankelijk zij van zijn al of niet verkiezing als bestuurder. Andere Federatiebestuurders, die voor deze taak in aanmerking zouden komen, wensen hun positie niet in de waagschaal te stellen. Dat zij geen ongelijk hebben, blijkt bijv. wel uit een amendement dat wil, dat slechts overgegaan wordt tot de aanstelling van een betaalde kracht, nadat de contributie verlaagd is. Alsof juist niet mede hierom de contributie dient te blijven zo ze is. Telt het belang van de organisatie die afdeling dan zo weinig? Of meent ze dat men nog meer en langer op de Federatiebestuurders kan roofbouwen?

Men houde zich er van verzekerd, dat daaruit niets meer te halen valt.

**Vooruit.**

Achteruitgaan mogen we niet, stilstaan willen we niet, we moeten vooruit en daarvoor is één betaalde kracht zelfs niet genoeg. Afhangen van hulp, die naar de wens van deze helpers elk ogenblik kan ophouden, omdat zij vrijwillig is en waarvoor men niemand ter verantwoording kan roepen, mag een organisatie van de omvang als de onze nu is, niet. Geen enkele organisatie van ongev. 5000 leden, wier ledental jaarlijks toeneemt, en meer dan 150 afdelingen telt als onze Federatie, die met zijn Libro-Servo, een kasomzet heeft van 30.000 gulden, een eigen uitgeverij en boekhandel waarin 85.000 boeken en brochures (eigen uitgaven) moesten worden verzorgd, waarvan 43.000 verkocht en verzonden, behalve alle andere uitgaven, in totaal meer dan een millioen stuks, en duizenden boeken van andere uitgevers in binnen- en buitenland door ons geëxpedieerd, kan zich veroorloven het zonder zelfs één betaalde kracht of zelfs maar een bescheiden vergoeding, te stellen. Men bedenke hierbij nog, dat hetzelfde bestuur enkele dezer boeken en werkjes zelf samengesteld en gecorrigeerd heeft, de andere uitgaven bestudeert, gedeeltelijk corrigeert, zelf, zonder enige hulp, zijn drie maandbladen Laborista Esperantisto, La Progresanto en La Vojo redigeert en corrigeert, ze voor een groot deel zelf vult en expedieert, in dit laatste werk soms door enkelen geholpen. We hebben ons werk in de examen-commissie en andere commissies, de grote pers wordt verzorgd, enz. enz.

De administratie en het secretariaat, welke laatste alleen reeds 3000 stuks correspondentie en 4800 drukwerken verzond en resp. 3100 en 900 ontving in 1936, nemen met de dag in werkzaamheid toe. Is het nodig nog meer te noemen, om te doen begrijpen *hoe nodig* het is, dat stappen worden gedaan om dat alles zelfs beter nog te doen functioneren?

Van de tegenwoordige bestuurders kan niet meer worden verwacht, wel minder. Uitbreiding is haast niet meer mogelijk, omdat de werkzaamheden niet gemakkelijk meer kunnen worden verdeeld. Eerder nog is centralisatie gewenst met een bureau of kantoor.

**Buiten Amsterdam.**

Werkzaamheden aan bestuurders buiten Amsterdam overlaten is maar heel weinig mogelijk, daar dan ook het regelmatig contact te wensen laat. Toeziende of adviserende bestuurders hebben we niet van node, wel werkende. Bestuurders buiten het Fed.-bestuur bezitten we al in de Fed.-raad. Hun een speciale functie opdragen is bijna niet mogelijk. Het verlicht de werkzaamheden van het Fed.-bestuur ook niet, maar zal ze eerder verzwaren door het onvermijdelijke heen- en weergeschrijf. Zij die voorstellen, dat het Dagelijks Bestuur alleen in Amsterdam zij en voor 't overige in het land, begrijpen van het Fed.-bestuurswerk niets. Wel beschouwd is het gehele tegenwoordige bestuur een dagelijks bestuur. Wat wil men, een 2e secretaris, een 2e penningmeester, de administrateur, mensen die elkaar met het overige bestuur dagelijks nodig hebben, ergens in het land, verwijderd van elkaar? Zoiets is niet wenselijk en zo al, alleen maar mogelijk als de bestuurders in het land geen bepaalde functie behoeven te vervullen en de lopende werkzaamheden geschieden op een bureau met personeel onder dagelijkse leiding van een of meer gesalarieerde bestuurders. Het leek ons juist op dit punt wat uitvoerig te zijn, zodat men te voren onze argumenten kent en herhaling in 't congres overbodig mag worden geacht. Het tegenwoordige Federatiebestuur,

dat met de werkzaamheden opgegroeid is, vreest, dat een nieuw gekozen bestuur al het werk niet zal kunnen of willen afdoen. De moeilijkheid om af te treden, nu verscheidenen van hen dat zouden wensen, omdat zij vrezen, dat de werkzaamheid der Fed. zal lijden, doet ze op hun post blijven. Maar er dient gezorgd te worden, dat vervanging mogelijk is. Zo niet, dat dan het congres hiervan de verantwoordelijkheid drage.

**Commissies.**

Het instellen van commissies verlicht de taak van het Fed.-bestuur niet. Integendeel. Op de werkzaamheid van commissies moet het Fed.bestuur niettemin toezien. Wie garandeert, dat daaraan dezerzijds toch geen leiding gegeven moet worden? Dat in een culturele organisatie, als ook de onze is, alleen het organisatiewerk tot de competentie behoort van haar bestuur zoals Rotterdam XI meent, is ten enemale onjuist. Wij hebben leiding te geven ook in cultureel opzicht. Schieten we daarin te kort, men bewijze, dat een commissie dat beter doet. Wat tot nog toe tot stand kwam, daarop kan het Fed.-bestuur met enige trots terugzien. Van enige commissie echter heeft het Fed.-bestuur de ondervinding, dat deze tot vertraging inplaats van bespoediging leidde en het dan nog beslissen moest tussen verdeelde meningen, welke altijd blijven bestaan bij de beoordeling van leer- en studiemiddelen.

**Leerboeken.**

Wat deze betreft, als bijv. blijkt, dat behoefte bestaat aan meer dan één soort leerboek, dan is daarvoor te zeggen. Men rekene er echter mee, dat de oplaag zeer sterk de prijs beinvloedt. Waar elk leerboek zijn voor en tegen heeft, maar men uit elk boek nochtans Esperanto leert (dit is althans mijn persoonlijke mening, Red. L E) zal men goed doen het aantal uitgaven tot zo weinig mogelijk te beperken. Het latere studiemateriaal kan uitgebreider zijn.

**Libro-Servo.**

Voor hen die uit de Libro-Servo zoveel mogelijk profijt wensen, zij nog eens medegedeeld, dat alleen op eigen uitgaven korting kan worden gegeven. Op die van andere uitgevers is dat verboden. Ook een boekhandel mag dat niet doen. Wie dat wel doet, haalt zich de kans op uitsluiting van levering op de hals, hetgeen ons reeds bedreigde toen we een paar jaar geleden een serie boeken goedkoper leverden. Zij die om 10% te ontvangen, zoals enkele afdn doen, toch van zo'n boekhandel betrekken, bedenken dan dat zij zich zelf een kleine winst bezorgen, maar de overige procenten aan de Fed. ontfutselen, wier Libro-Servo niet zou floreren als alle afdn. zo handelen zouden. Men zie dan eens naar de Libro-Servo van LEEN, die van zijn leden steun vraagt van f 1 tot f 0.25 per lid, inplaats van, als wij aan de Fed.-kas, een paar duizend gulden uit te keren, terwijl wij onze 20-30% korting op eigen uitgaven verleenden.

Eindigen we met van het voorstel Amsterdam XVII te zeggen, dat een reglementsartikel om fascisten uit de Federatie te weren, overbodig is. Het is vanzelfsprekend, dat deze elementen in een organisatie, die streeft naar ontwikkeling en internationale broederschap, niet thuis horen en bij ons niet geaccepteerd worden.




**Surprizoj** (Wat komen zal) de Ina Boudier-Bakker, el la nederlanda lingvo tradukis Tekla Flint. Eldonejo: Esperanto-Instituto „Isosek" Heerlen. Nederlando. Prezo: broŝ. f 2.—; bind. f 2.50.

Simpla rakonto pri knabino, kiu forlasis la gepatran domon por memstare vivi. Ŝi renkontas junulon, kun kiu ŝi ekvivas konkubine, sed kiam li, post ŝia gravediĝo, malaperis, ŝi devas bati al si vojon tra la vivo kune kun la infano....

Legante pri tio, oni demandas al si, ĉu la tradukintino ne povis trovi en la nederlanda literaturo verkon pli indan por esti mondskale disvastigata per Esperanto. Sed aliflanke oni ne povas bedaŭri tion, ĉar el ĉi tiu traduko montriĝas, ke ŝi ne estas sufiĉe kompetenta por entrepreni tiom gravan laboron. Estas klare, ke ŝi ne studis la verkojn de niaj eminentaj verkistoj, ne proprigis al si iliajn stilon kaj esprimmanieron. Tro laŭvorte ŝi sekvis la originalon kaj pro tio ofte ne precize redonas la pensojn de la verkistino aŭ esprimas ilin malklare kaj malfacile kompreneble.

Ne estas eble mencii ĉiujn erarojn, nekorektaĵojn kaj malglataĵojn, svarmantajn en tiu ĉi libro. Ĉar oni tamen deziras en recenzo specimenojn de la kritikindaĵoj, mi citos kelkajn:

Pĝ. 33: Sed kial do vi ne demandas *ĝin* (= tion). Vi mensogas — estas *jes* vere (= estas efektive vere).

Pĝ. 33: Li neniam plu demandis pri tio; sed li *jes* rimarkis ŝian malamikecon (= sed li bone rimarkis ŝian malamikecon.)

Pĝ. 33: Ŝi nun daŭre forpuŝis lin, *ĉiu* sia natura, infane-karesema mildeco estis for (= sia tuta natura ktp.)

Pĝ. 35. Ŝi timis tion pro sia infano; kiam ŝi pripensis, ke ĝi estas grandiĝonta sen patro, eksteredzeca infano, ŝi povus kriegi pro mizero (= ....ke ĝi, eksteredzeca infano, kreskos sen patro, ktp.)

Pĝ. 41: Ŝi kroĉis sin al li per *ĉiu* sia pezo (= per sia tuta pezo.)

Pĝ. 47: ....vi *jes* diris, (= u zei wel) ke la sinjoro estas vojaĝanta, sed tio do (= ja) ne estas lia profesio (= kvankam vi diris, ke.... ktp.)

Pĝ. 54: La sinjorino daŭrigis paroli (Post daŭrigi devas sekvi substantivo, do: daŭrigis la paroladon. (Vidu „Lingvaj Respondoj").

Pĝ. 63: ....kaj vi ricevos bonan flegadon.... kaj la infano ankaŭ ricevos, kion ĝi bezonas (= kaj ankaŭ la infano, ktp.)

Se ĉi supraj kritikindaĵoj estus la solaj, ili ne multe ĝenus la leganton. Sed bedaŭrinde ili abundas.

Abundas ankaŭ stilaj malbelaĵoj, ekz.:

Pĝ. 68: Fraŭlino Bes (d. e. *sinjorino*, ĉar ŝi estas vidvino nur en Nederlando oni titolas edziniĝintan virinon el la popola klaso „fraŭlino") estis zorgoplena kaj afabla *al ŝi*. Ŝi alportis manĝaĵojn *al ŝi*, ĉar Trees nun ne povis zorgi pri tio kaj vespere ŝi restis horeton *kun ŝi*.

Pĝ. 69: „.... kial vi estas tiel ekscitita?" li demandis, prenante *ŝian manon*. Ŝi kapneis, liberigante *sian manon*.

Pĝ. 69: Li klinis *sin* super *ŝin*, atente observante *ŝin*.

Participajn formojn, kiuj faciligas la stilon, la tradukintino preskaŭ tute ne uzis. Pro tio oni ofte renkontas relativajn pronomojn.

Ankaŭ la bonsoneco ne havis ŝian atenton. La siblaj sonoj c, ĉ, ĝ, ĵ, s, ŝ tro ofte sekvas unu la alian, ekz.:

Pĝ. 71: ....ŝi rigardis al la amaseto da infanvestoj, ĝis io komencis turniĝi ĉirkaŭ ŝi kaj ŝi ŝanceliĝante serĉis apogon.

Pĝ. 51: Ĝi estis la unua, kion ŝi vidis, matene kiam ŝi vekiĝis, vespere kiam ŝi venis hejmen. Kiam ŝi nokte vekiĝis, ŝi etendis sian manon kaj pripalpis la molajn litkovriletojn, — post tio ŝi ree endormiĝis, tenante ion de ĝi en la mano. Sed vespere ĝi estis ŝia plej granda feliĉo. Tiam ŝi sidis ĉetable apud la lulilo, kudrante la etajn vestojn. Kaj ŝi imagis, ke la infano jam naskiĝis, ŝi dolĉe babiladis al ĝi, donis al ĝi karesnomojn....

En tiuj malmultaj linioj ni renkontas dekfoje la vorton *ŝi*, krome kelkfoje la similsonan *ĝi*. Bona tradukanto lerte evitas tion.

Tiu ĉi verketo superis la fortojn de la tradukintino kaj ni sincere bedaŭras, ke ni devis malfavore recenzi ĝin. Sed la tradukado estas arto ne malpli grava ol la verkado mem kaj nesperta tradukanto ne honoras la verkinton. F. F.

---

**La Laborista Esperanta Movado antaŭ la Mondmilito.** Faktoj kaj dokumentoj kolektitaj de G. P. de Bruin, 36 pĝ., 15 x 21 cm. Eld.: SAT, Paris. Prezo: 1.50 fr. fr. plus 10 5 por afranko.

En facile trarigardebla formo la Esperanto-historiisto De Bruin prezentas al ni laŭeble plej klaran bildon pri la laborista Esp.-movado antaŭ 1914a. Tiu ĉi bildo neniel similas la nunan Esp.-movadon inter laboristoj kaj la evoluo de la nuna el la tiama movado ne okazis tiel glate kiel en la neŭtrala kampo.

Jam antaŭ la mondmilito la diverslandaj laboristoj iris sian propran vojon, ignorante la t. n. neŭtralan movadon, sed mankis certa kontakto inter ili.

Speciale interesas la malforta movado en Nederlando, el kiu nur en la lasta jardeko elkreskis nia nuna forta organizo.

Lingvaĵo kaj tipografia aranĝo estas bonaj. G. J. D.

---

**Juneca Ardo,** originala rakonto de N. Bartelmes. 120 pĝ., 13½ x 19½ cm. Eld.: SAT, Paris. Prezo: 7.50 fr. fr. plus 10 5 por afranko.

Originala rakonto pri du knaboj, edukitaj en konfuze politika sfero, forte impresanta ilian junecon. Politika agado de needukospertaj plenaĝuloj facile influas infanojn en neĉiam bona senco. La junecaj bildoj en tiu ĉi libreto do prezentas jen infanan senzorgecon kaj freŝe junan vivoĝojon, jen animstatojn preme influatajn de l' ĉirkaŭanta malserena sfero.

La rakonto estas verkita de iu, kiu seniluziiĝis pri la agado de sia politika organizo, tamen ne perdanta fidon en la fina trumifo de l' socialismo.

La stilo estas flua, korekta kaj diversloke traplektita per tre rimarkindaj esprimoj. Nur kelkloke enŝoviĝis, evidente forgese faritaj, gramatikaj eraroj.

Plue: plaĉa eksteraĵo kaj agrabla preso.

G. J. D.

# TAGORDO POR LA 22^A KONGRESO

de la Federacio de Laboristaj Esperantistoj (en la regiono de la nederlanda lingvo) okazonta la 27an kaj la 28an de Marto 1937 en "Vooruit" St. Pieters Nieuwstraat Gent.

Malfermo je la 14.30 horo.

Akcepto de kongresanoj; ekskursoj; ktp.

Je la 19.30 horo interkamarada vespero.

*Dimanĉon, la 28an de Marto.*

Je la 9a promenado.

Je la 11a oficiala akcepto fotografado.

Unua kunsido.

Malfermo je da 14.30 horo.

1. Malfermo kaj salutoj.
2. Raporto sekretario.
3. „ kasisto.
4. „ Libro-Servo.
5. Fermo.

Dua kunsido.

Malfermo je la 19.30 horo.

1. Proponoj kaj amendoj.
2. Budĝeto.
3. Fermo.

*Lundon, la 29an de Marto.*

Tria kunsido.

Malfermo je la 9.30 horo.

1. Elekto Fed. Estraro.
2. „ Konfliktkomitato.
3. „ Kongresloko 1937.
4. „ Kaskontrolkomitato.
5. Fermo.

Poste ekskurso.

(Ŝanĝoj rezervitaj.)

Apartaj kunsidoj estos en la kongreso anoncataj.

## POSTE RICEVITAJ PROPONOJ.

(Proponoj ricevitaj post la 6a de Februaro ne plu estis akceptitaj; la limtempo jam pasis la 31an de Januaro.)

**REGULARO.**

**Sekcioj Rotterdam V kaj XIII.**

La artikolo 13c de la Federacia Regularo tekstu jene:

„De leden van het Dagelijks Bestuur moeten in de zelfde plaats woonachtig zijn."

KLARIGO:

Ni opinias, ke la kaŭzoj, pro kiuj oni akceptis tiun artikolon ne plu ekzistas. La federacia aparato estas nun sufiĉe forta por porti vojaĝelspezojn. Ni kredas, ke se en la federacia estraro estus kelkaj membroj el aliaj lokoj, tio plibonigus la harmonion inter la fed.-estraro kaj distriktoj aŭ sekcioj.

Prezidanto, sekretario, kasisto kaj redaktoro (eventuale ankaŭ la libro-servisto) loĝu en unu loko.

(*Rimarko fed.estraro*: La fed.-estraro konsistas el la ĉefestraro (en A'dam) kaj la anoj de la konsilantaro. Vidu la jarraporton de la sekretario pri la Federacia Konsilantaro paĝon 3 de L E Januara numero).

**Sekcio R'dam XIII.**

Aliigi en art. 13a. la ciferon 5 en 7.

**Sekcio West-Graftdijk.**

1. En la 13a art. c. de la regularo ni ŝanĝu la alineon: „Zij treden elk jaar af, doch zijn terstond herkiesbaar", jene: „Elk jaar treedt een derde van het bestuur af en de afgetredenen zijn niet terstond herkiesbaar".

KLARIGO:

Se iu persono daŭre estas estrarano li pli kaj pli perdas la kontakton kun la movado. Tio kaŭzas, ke la estraro finfine funkcias ne plu kiel necesas, kaj endanĝerigas la federacion sufiĉe grave.

Pro tio ni opinias necese, ke ni havu ĉiutri-jare novan estraron, kaj ke ĉiu estrarano post trijara funkcio denove partoprenu en la sekcia laboro.

2. En la 13a art. c. de la regularo ni ŝanĝu la alineon: „Alle bestuurders moeten in dezelfde plaats woonachtig zijn", jene: „Het bestuur zij zoveel mogelijk verspreid over het gehele land."

KLARIGO:

Por ke la estraro havu daŭran kontakton kun la tuta movado ni konsilas, ke ĝi loĝu kiom eble plej dise en la lando. Tiel oni krome evitos, ke la estraro fariĝos apartajo en la federacio, ĉar tiam la estraranoj havos kontakton, almenaŭ pli kun la sekcioj ol kun la aliaj estraranoj, kio certe favoros al nia movado.

(*Rimarko fed.estraro*: Ne ekzistas bazo nek pruvo por aserto, ke eĉ unu el niaj estraranoj, kiuj jam dum multaj jaroj seninterrompe disponigas sian plej lastan liberan minuton, sian tutan energion, sian hejman vivon, sian laborpovon kaj sian amon por nia konuma afero, perdas la kontakton kun la tuta movado. Se tia estraro efektive fariĝus apartaĵo en la federacio, tio ne pledus por la cetera anaro de la Federacio.)

**LABORISTA ESPERANTISTO.**

**Sekcio Emmen.**

En L E estu presotaj felietonoj; pli malpli longaj esperantlingvaj rakontoj.

KLARIGO:

La redaktadon de L E ni trovas bonega. Tamen ne ĉiuj interesiĝas pri asociaj aferoj. Tial ni preferas dediĉi parton de L E por rakontoj, por ke ĝi fariĝu ankoraŭ pli interesa.

(*Rimarko fed.estraro*: Niaj anoj ricevas senpage „L E"n, „S-ulo"n kaj „La Lernanto"n. Kune do multe da vario. Kontentigi ĉiujn ne eblas.)

**DIVERSOJ.**

**Rotterdam VIII.**

a. Ingrijpende resoluties, besluiten, **dewelke de vrijheid der leden sterk aantasten**, worden in 't vervolg, als bijlage toegevoegd en gelegd in het federatie-reglement. Geen enkele afdeling verzuime dit.

b. Voor preciese redactie van besluiten is het nodig, dat nederlandse tekst wordt gebruikt.

KLARIGO:

Opdat alle leden van zulke resoluties en bepalingen op de hoogte zullen zijn, legge men deze als bijlage in het statutenboekje.

(*Rimarko fed.estraro*: vidu ankaŭ proponon aperintan en antaŭa numero de L E. Cetere neniu sekcio povas aliĝi ne subskribinte la konvencion kun SAT kaj la „A. R."n.)

**KANDIDATOJ FED.-ESTRARO.**

Sekcio Amsterdam V proponas: kdon W. F. Kruit.

Kdo Kruit nur akceptas kiam almenaŭ la pli granda parto de la nuna estraro restos.

Sekcio Amsterdam III prop. kdon F. de Vries.

Sekcio Amsterdam IX prop.: kdon D. Meyer.

**KOREKTO.**

La 3 proponoj pri L E kaj L S sub kapo de la sekcio A'dam XI (L E de Februaro) devas esti legataj kiel ensenditaj de sekcio A'dam II.

## AMENDOJ AL LA KONGRESPROPONOJ.

**ESTRARO.**

**Sekcio Vlaardingen.**

La kongreso akceptu la estrarproponon pri dungo de pagita funkciulo kondiĉe, ke post akcepto de la proponita kotiz-malaltigo ĝis 15 cendoj monate nia financa stato ebligos la elspezon.

**Sekcioj Hilversum kaj Rotterdam V.**

La salajrota estrarano nur estu oficisto de la Federacio, kiu rajtas partopreni la estrarkunvenojn, sed li havu nur konsilan voĉrajton.

KLARIGO:

Ne ĝustas laŭ ni, ke unu estrarano ricevas rekompencon por sia laboro kaj la aliaj devas labori senpage. Tial ni opinias, ke la salajrulo ne estu estrarano, sed oficisto.

**Sekcio Groningen.**

La kongreso rajtigu la Fed.-estraron dungi kontoriston, kies laborkondiĉoj estu fiksataj interkonsente kun la kontorista sindikato.

KLARIGO:

Sekcio Groningen havas la impreson, ke la laboro de la elektota funkciulo estas nur administra. Tial oni elektu kontoriston.

Decas, ke tiu en lab. organizo ricevu salajron laŭ sindikataj kondiĉoj.
Krome la Fed.-estraro donu al ĉiuj anoj okazon oficpeti, por kiu ajn funkcio en la Federacio.
(*Rimarko fed.estraro*: La fed.-estraro ne decidas, sed proponas al la kongreso laŭ praktikaj konsideroj pri ĉi afero).

## „LABORISTA ESPERANTISTO."

**Sekcio Amsterdam III.**

Al prop. 2a de sekcio Den Helder.
La frazo: „Kio estas interesa por ni ĉiuj kaj forlasu la reston" estu ŝanĝata jene: „kio estas necesa por la koncerna sekcio, tamen restu la kerno".

**Sekcio Amsterdam IX.**

Al propono 1 de sekcio Hago I.
A'dam 9a, konsiderante la neceson, ke la gazeto devos resti presata en organizita presentrepreno, tamen opinias, ke la prezo povos esti malaltigata kaj proponas, ke post la finiĝo de la kontrakto kun la presejo, la Fed. proponos la presigon de la gazeta je plej favora prezo (kun prefero al Dico).

## STARIGO DE KOMITATOJ.

**Sekcio Rotterdam XIII.**

Al propono 2 de sekcio Rotterdam II.
Ni ne ŝatas kunlaboron de aliaj esp.-organizoj.
Ni preferas memstaran laboron sur tiu tereno, por estonte eviti malfacilaĵojn en la tre utila laboro de tiu komitato.

**Sekcio Hago X.**

Al propono 2 de sekcio Rotterdam II.
Aldonu, krom la tri nomitajn personojn, k-don P. J. Makkinje (Hago).

**Sekcio Den Haag II.**

Al propono 3 de sekcio Den Haag X.
Opiniante, ke la esenco de la propono de sekcio Haga X ja estas tre valora kaj, ke la jam pli malpli farita laboro de F L E estraro ne estas tutsama, kiel tiu esenca celo, ni proponas, ke anstataŭ fondi komitaton, la kongreso deziresprimu, ke ano el la F L E-estraro aŭ konsilantaro estu okupata per tiu tasko. Tiu ano serĉu libervolajn kunlaborantajn el la tuta lingvoregiono.

## LERNOLIBRO.

**Sekcio Hago X.**

Al propono 3 de sekcio Rotterdam II.
Oni instigu F L E anojn, verki aŭ kompili temojn por tiaj legolibroj.

## INFANKOMITATO.

**Sekcioj Rotterdam VII kaj XII.**

La komitato proponu mem en la kongreso pri konsistigo de nova komitato kaj ĝia amplekso.

**Sekcio Rotterdam III.**

Anstataŭ 3, la komitato konsistu el 4 anoj, el kiuj unu estrarano. La 3 ceteraj, kiuj prefere loĝu en la sama urbo, formu la estraron, por kiu la kongreso pridiskutu la eblecon por doni:
certan sumon, pri kiu ĝi (la I K) povu disponi, el la Fed.kaso;
materialon, kiun ĝi bezonas (skribmaŝinon, cyclostilon);
pli oficialan karakteron al ĝi;
la rajton prijuĝi porinfanajn eldonaĵojn;
iom da libero, por ke ĝi iom pli facile povu agadi;
dum la kongreso nuna, doni al reprezentanto el la nuna I K la okazon por raporti pri ĝia laboro.

(*Rimarko fed.estraro*: raporto aperis en L E de Januaro).

## PROPAGANDO.

**Sekcio Amsterdam XV.**

Al propono 2a de sekcio Amsterdam XIV ni aldonu:
La Federacio aperigu, same kiel S A T, propagand-celan, belaspektan afiŝon, por akcenti sian kongreson.

## DEZIRESPRIMOJ.

**Sekcio Amsterdam III.**

Al prop. 2a de sekcio Utrecht IIa.
Ni aldonu al ĉi tiu deziresprimo la jenon: „kondiĉe, ke ĝi estos akompanata de mono, kolektota en la kongreso".

---

## JARRAPORTO PRI 1935 DE LA SEKRETARIEJO POR FLANDRIO.

Malgraŭ tio, ke la komenciĝo de 1936 sin anoncis tiom promesplena por la Laborista Esperantista movado en Flandrio, ni nun, rerigardinte la pasintan jaron, estas devigataj konstati, ke tre malmultaj de tiuj promesoj plenumiĝis kaj ke ni devas konsideri la jaron 1936an kiel unu el la plej mallumaj de nia kelkjara ekzisto.
Sendube, la ekonomia repreno en Belgio, kiom ajn favora por la tuta popolo ne estas tute senkulpa al la rebato, kiun ricevis nia movado en Flandrio. Ree eklaborinte multaj gekamaradoj, kiuj antaŭe estis tre aktivaj kaj sindonaj, nin forlasis aŭ almenaŭ sin montris multe malpli agemaj kaj fervoraj, dum, malgraŭ la intensa propagando, kiun faris niaj sekcioj, iĝis pli kaj pli malfacile varbi kontentigan nombron da novaj lernantoj por niaj kursoj.
Se niaj sekcioj en Flandrio ne sukcesis grandskale kreski, kelkaj kontraŭe eĉ konsiderinde malkreskis, ni tamen sukcesis starigi du novajn sekciojn, ambaŭ en la distrikto Antverpeno: unu en Hoboken alia en suda kvartalo de la urbo.
La nombro de FLE-sekcioj en Belgio ĉijare do atingis 9; nome Antverpeno I, Bruselo, Gento, Deurne, Boom, Merksem, Willebroek, Hoboken kaj Antverpeno II.

**Niaj kursoj.**

Kiel ĉiujare, la diversaj sekcioj organizis siajn proprajn kursojn, dum ankaŭ regule funkciis la kursoj en la diversaj Laboristaj Altlernejoj. Krom tio la distrikto Antverpeno denove okazigis kurson en Ŝhoten en kunlaboro kun la tiea sekcio de la Sindikata Junularo.

**Interdistrikta Vivo.**

La pasintan jaron okazis du ĝeneralaj interdistriktaj kunvenoj, unu en Bruselo la 1an de marto, alia en Boom la 3an de majo 1936. La ĉefa afero pritraktita en tiuj kunvenoj estis la starigo de propra flandra ekzamenkomitato, ĉar la partopreno al la ekzamenoj aranĝitaj en Nederlando de nia federacio montriĝis esti tio malfacila kaj multekosta por flandraj membroj. Tiu ĉi problemo ricevis kontentigan solvon, sed ĝis nun la komitato ne ankoraŭ ekfunkciis, ĉar ne sin prezentis ekzamenotoj.

Semajnfina renkontiĝo de gekamaradoj el Terneuzen, Vlissingen, Middelburg kaj el ĉiuj sekcioj de Flandrio okazis en Gento la 18-19an de Julio. La nombro da partoprenantoj estis sufiĉe granda, sed la malbona kaj malvarma vetero multe malhelpis plenan sukceson.

Ambaŭ Bruselaj sekcioj de FEO kaj FLE komune organizis interfratiĝan renkontiĝon en Hofstade la 15-16an de Aŭgusto. Proksimume 70 gekamaradoj, tiel el la valona, kiel el la flandra parto, partoprenis kaj agrable kaj fratece travivis veran Esperantan tagon.

**Simpatiantaj organizoj.**

Per la aliĝo de la Centralo de Libristoj kaj la Sindikato de Submajstroj ĉe la antverpena haveno, la nombro da fakunuiĝoj en Flandrio, kiuj aliĝis nian Federacion kiel simpatiantaj organizoj ĉi tiun jaron kreskis de 11 al 13.

Rik Roelants,
Sekretario por Flandrio.

---

**Aldono al Federacia Kasraporto.**

No. 17. Preskostoj L E En la sumo de f 3159.15 troviĝas pagita ŝuldo de 1935 de f 334.15. Preskostoj L E do estis f 3443.77.
No. 29. Subvencio f 15.— estis ne por sekcio Nieuwenhoorn, sed por propagandokomitato en regiono Voornen Putten.

---

## Raporto „La Vojo" ĝis 31 Decembro 1936.

| Enspezoj. | | | Elspezoj. | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Saldo 1 Jan. 1935 | f | 28.75 | 4 Preskostoj | f | 167.16 |
| 1 Abonantoj | - | 293.11 | 5 Afranko | - | 138.60 |
| 2 Unuopaj numeroj | - | 74.72 | 6 Kliŝoj | - | 33.66 |
| 3 Subteno el la Fed.-kaso | - | 20.— | 7 Kovertoj | - | 8.48 |
| | | | 8 Kontoraj bezonaĵoj | - | 11.38 |
| | | | 9 Propaganda tuko | - | 10.— |
| | | | 10 Kostoj skribmaŝino | - | 20.— |
| | | | Saldo 31 Dec. 1936 | - | 27.30 |
| | f | 416.58 | | f | 416.58 |

[1]) Ŝuldo de abonantoj f 235.—.
[4]) Preskostoj pagotaj f 60.50.
[6]) Kliŝoj pagotaj f 14.26.

Ni atendas ankoraŭ kvitancon de la desegnisto.




ONDER LEIDING VAN G. J. DEGENKAMP, RIETSTRAAT 40, UTRECHT EN JAC LEM JR., p. a. REDACTIE L. E.

## DE VOORZETSELS XVI.

**WERKWOORDEN MET VOORZETSELS ALS VOORVOEGSELS.**

Een eigenaardigheid, die een bijzondere studie waard is, en die men — meer dan in de nationale talen — in Esperanto opmerkt, is het volgende:

Van een groot aantal werkwoorden komt de betekenis in meerdere of mindere mate overeen met een bepaald voorzetsel. Zo ligt bijvoorbeeld in het werkwoord *penetri* de idee *tra* opgesloten, in *rigardi* en *veni* die van *al*, in *lasi* die van *for* (hoewel *for* geen voorzetsel is), in *pensi* die van *pri* enz.

In de nationale talen — in het nederlands eveneens — komt de betekenis van zo'n werkwoord niet alleen met die van een of ander voorzetsel overeen, maar veelal heeft zo'n werkwoord zelfs dit voorzetsel als voorvoegsel. Zo is *penetri* immers *doordringen* en naast *kijken* en *laten* hebben wij *aankijken* en *verlaten*. Maar tussen Esperanto en het nederlands bestaat te dien opzichte dit grote verschil, dat in Esperanto elk werkwoord met een voorvoegsel niet alleen in vorm, maar ook in betekenis verwant is aan hetzelfde werkwoord zonder voorvoegsel (*suriri, supreniri, deiri, foriri, aliri, subiri* zijn immers alle schakeringen van *iri*), terwijl in onze moedertaal een werkwoord door toevoeging van een voorvoegsel dikwijls een geheel andere betekenis krijgt. Zo hebben de betekenissen van *ondergaan, opgaan, overgaan, vergaan, nagaan,* enz. weinig of niets meer met *gaan* te maken, en vertaalt men die begrippen dan ook in Esperanto met geheel andere werkwoorden, als: *perei of suferi, leviĝi, partopreni, prosperi* of *sukcesi, resaniĝi, kontroli* enz. enz.

Van dit feit moet men zich goed rekenschap geven, omdat ieder esperantist, zelfs de meest bekwame, dikwijls in verleiding komt bij de keuze van woorden die nationale voorvoegsels ook in Esperanto over te brengen, zelfs wanneer dit absoluut onnodig is. Zo zal menigeen *doordringen* met *trapenetri* vertalen en *indringen* met *enpenetri*. Ik wil niet zeggen, dat dit verkeerd is; maar **men gebruike een voorvoegsel niet gedachteloos, doch met opzet** en wanneer men er een bepaalde schakering van betekenis mee kan en wil uitdrukken.

Hieronder volgen enige werkwoorden met daarachter de voorzetsels, wier betekenis in het respectievelijke werkwoord vervat is. Dit aantal is gemakkelijk met andere te vermeerderen.

In de practijk zullen we in de meeste gevallen kunnen volstaan met het werkwoord zonder enig voorvoegsel. Doch om twee redenen kan m.i. een voorvoegsel toepasselijk zijn:

1e. Om een schakering van begrip aan te geven. Zo kan men verschil zien tussen *trapenetri* (ergens doorheen dringen) en *enpenetri* (naar binnen dringen).

2e. Om het begrip, dat het werkwoord bevat, te versterken. Uit het bovenstaande zou men allicht kunnen afleiden, dat het werkwoord met zo'n voorvoegsel een pleonasme is; dit is echter niet zo. De betekenis van het voorzetsel-voorvoegsel is wel in het werkwoord vervat, maar niet zó precies, dat uit zulke samenstellingen een pleonasme zou volgen. Eerder versterkt het voorzetsel-voorvoegsel de betekenis van het werkwoord, en om die reden kan het zeer goede diensten bewijzen. En zo ziet men woorden als *elveni, trabori, pristudi, alrigardi, formorti, engluti, elĉerpi, elkrii, elvoki, eldiri, forperei, alproksimiĝi, forkaŝi, alfiksi, alkroĉi, forfuĝi* enz. enz. ook veel in onze literatuur toegepast.

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| *Ataki* | (al), | *kroĉi* | (al), | *trudi* | (al), | | |
| *preni* | (de), | *etendi* | (al), | *trakti* | (pri), | | |
| *okupi* | (pri), | *konscii* | (pri), | *bori* | (tra), | | |
| *daŭri* | (dum), | *pensi* | (pri), | *servi* | (pri, al), | | |
| *penetri* | (tra, en), | *konsenti* | (pri), | *rekomendi* | (al, pri), | | |
| *ribeli* | (kontraŭ) | *respondi* | (pri), | *vomi* | (el), | | |
| *faldi* | (kun), | *putri* | (bijw. for), | *verŝi* | (el), | | |
| *gardi* | (pri), | *peli* | ( „ for), | *batali* | (kontraŭ) | | |
| *veni* | (al), | *miksi* | (inter), | *planti* | (en), | | |
| *kolekti* | (kun), | *sorbi* | (en), | *gluti* | (en), | | |
| *krii* | (el), | *silenti* | (pri). | *sendi* | (al), | | |
| *paroli* | (el), | *esplori* | (el), | *dubi* | (pri), | | |

**UITDRUKKINGEN MET HERHAALDE WOORDSTAM.**

Opmerkelijke en vaak heel toepasselijke uitdrukkingen bezit het Esperanto in zinsdelen of woorden, waarin een bepaalde woordstam herhaald wordt. Soms is dit een pleonasme, soms ook niet. Maar het doel van schrijver of vertaler: een versterking of bijzondere schakering aan de betekenis van een uitdrukking te geven, wordt er mee bereikt.

Zo kennen we allen de uitdrukkingen: *Li vivis mizeran vivon. Li mortis heroan morton. Li sonĝis belan sonĝon.* Veel mooier en soms dichterlijker klinkt dit dan: *Li vivis mizere. Li mortis heroe. Li sonĝis bele.*

Ook kennen we de samenkoppelingen *plenplene* (overvol) en *finfine* (tenslotte, uiteindelijk), *penpene* (moeitevol), die we zeker niet door logischer of treffender vormen zouden kunnen vervangen. Een dergelijk woord vindt men in „Gösta Berling": *tujtuje*. De *e*-uitgang is hier niet nodig, maar doet het woord toch meer als één geheel klinken.

Even treffend is ook *blublua ĉielo* uit „Landoj de l' Fantazio" en *solsola sav'* uit „Eterna Bukedo".

Uit dit laatste werk zijn nog enkele andere, soortgelijke uitdrukkingen te putten als: *lamente lamentas, multe multaj, brule brulas.* Zulke vormon zou men gemakkelijk met meerdere kunnen aanvullen, maar men doet beter ze niet te alledaags te maken, doch ze alleen daar toe te passen, waar ze volkomen op hun plaats zijn, de omstandigheden dus iets bijzonders eisen.

Pleonasmen, die als woordelijke vertalingen in een bepaalde stijl kunnen passen, zijn: *ami per granda amo, miri per granda miro, rigardi per ...... rigardo.*

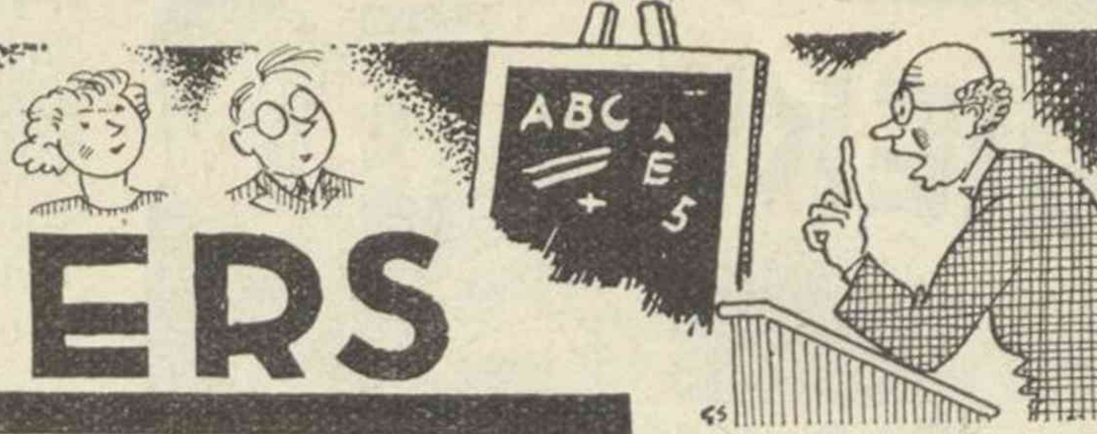
Algemeen bekend zijn de herhalingen *tro, tro* en *tre, tre.* Ook in het nederlands zegt men wel: *Het is heel, heel lang geleden.*

Een andere woordherhaling, die in Esperanto in gewijzigde vorm vertaald moet worden, is: *ik liep en liep = mi iris, iradis; ik riep en riep = mi kriis, kriadis* enz.

Ook spreekt men graag van *miloj kaj miloj da steloj*, wat dichterlijker klinkt dan het korte: *miloj da steloj*, hoewel het eerste logisch natuurlijk niets méér zegt. Zo vond ik ook eens *milmil*, wat dan hetzelfde betekenen moest en natuurlijk niet *miloble mil* (= *miliono*).

De algemeen bekende vorm *kune kun* vermeld ik alleen maar, omdat die hier eveneens onder valt.

# VOOR BEGINNERS




**OVER CORRELATIEVEN. IV.**

Correlatieven uitgaande op *e* zijn bijwoorden van plaats.
*Ie* = een niet nader aangeduide plaats, dus *ergens*.
*Ie* mi postlasis mian pluvombrelon = Ik heb mijn paraplule *ergens* achtergelaten.
*Kie* = waar; op welke plaats.
*Kie* naskiĝis Dro Zamenhof? = *Waar* is Dr. Zamenhof geboren?
*Tie* staras la libro, kiun vi deziras = *Daar* (op die plaats) staat het boek, dat gij wenst. (Ik wijs met de vinger naar de plaats, waar het boek staat.)
Vergelijk bovenstaande zin met: *Jen* estas la libro, pri kiu mi parolis. Ook deze zin kan ik in het Nederlands vertalen met: *daar* is het boek, waarover ik sprak. *Jen* dient echter niet om de plaats aan te duiden, maar om de aandacht te vestigen op. *Jen* zeg ik b.v., wanneer ik u het boek toon; ik zou kunnen zeggen: *ziedaar* het boek, waarover ik sprak.
*Daar* spreken wij niet over. Ik bedoel te zeggen: *Over die zaak* spreken wij niet, dus: *„pri tio* ni ne parolas".
*Daar* de aarde overvloeit van rijkdom, zou niemand armoede behoeven te lijden.
*Daar* wil zeggen: *aangezien* = *ĉar*. *Ĉar* la tero abundas pro riĉeco, neniu bezonus suferi pro malriĉeco.
Uit bovenstaande voorbeelden blijkt dus, dat wij sommige woorden maar niet klakkeloos kunnen vertalen, maar dat wij ons terdege rekenschap dienen te geven van de betekenis, die de woorden hebben.
*Tie* betekent uitsluitend: *op die plaats*.
*Tie ĉi* of *ĉi tie* = *hier*. Een uitdrukking, die wij bezigen om aan te duiden, dat het aangewezene dicht bij is.
*Tie ĉi* estas demokratio, *tie* diktatoreco.
*Hier* is democratie, *daar* dictatuur.
*Ĉie* = overal, op elke plaats.
*Ĉie* en la mondo vi trovas esperantistojn.
*Overal* in de wereld vindt gij esperantisten.
*Nenie* = nergens, op geen enkele plaats.
*Nenie* la kompatindulo povis trovi ripozon.
*Nergens* kon de stakker rust vinden.

*Kie* komt, behalve als vraagwoord, ook als betrekkelijk voornaamwoord, n.l. wanneer het betrekking heeft op een antecedent, dat plaatsbepalend is.
La urbo, *kie* ni loĝas, iam estis sensignifa fiŝkaptista vilaĝeto.
De stad, *waar* wij wonen, was eens een onbeduidend vissersdorpje.
Als bijwoorden kennen de correlatieven, die uitgean op *e*, geen buigingsvormen, d. w. z. zij hebben geen getal of naamval.
Wel echter kan het nodig zijn de *„richtings-n"* toe te voegen.
Ili iris *ien*, sed mi ne scias *kien*.
Zij gingen *ergens heen*, maar ik weet niet *waarheen*.
Li maltrankvile paŝas tra la ĉambro *tien kaj reen*. (Z.)
Hij loopt onrustig de kamer *op en neer*.
Ni forsendas niajn varojn *ĉien*.
Wij zenden onze waren *overal heen* (naar alle oorden).
*Kien* vi iros dum via ferio! Mi iros *nenien*.
*Waar* gaat gij *heen* met uw vacantie?
Ik ga *nergens heen*.

Somtijds geeft men door toevoeging van *a* aan de correlatieven, uitgaande op *e* een bijvoeglijke betekenis.
*La tieaj* loĝantoj = De daar ter plaatse wonenden.

**TER VERTALING.**

Esperanto slecht (breekt af) de taalmuren, ziedaar de reden, waarom wij Esperanto propageren. Daar hij altijd fantaseert, kan ik hem moeilijk geloven. Waar staat „Plena Vortaro?" Daar, op de tweede plank rechts, kunt gij het vinden. Waar leidt deze weg heen? Ik heb u overal gezocht, doch kon u nergens vinden; waar zijt gij heen geweest? Hier kunt gij niet blijven. Hebt gij ooit en ergens zoveel vogels gezien? De plaats, waar wij nu staan, heeft een historische betekenis. Waar de beklaagde (akuzito) zijn onschuld volhield (volhouden = persisti ĉe) en de beschuldigingen niet te bewijzen waren (ne estis pruveblaj), moest de rechtbank hem vrijspreken (deklari senkulpa). Nergens is men veilig, overal dreigt gevaar. De spreker hield een belangwekkende lezing over de daar bestaande zeden en gewoonten. Daarover lopen de meningen zeer uiteen (uiteenlopen = diferenci). Wij zien vaak, dat daar, waar de beschaving (kulturo) doordringt, de natuur wordt bedreigd. Overal, waar mensen wonen, kan men mussen vinden. Hier is de ingang en daar de uitgang.

**VERTALING VORIGE OEFENING.**

Tia mastro, tia servisto. Homojn, kiaj ili estas, oni ne abunde trovas. Ĉiaj gazetoj kuŝas sur la tablo, vi do povas elekti tiajn, kiajn vi prefere legas. Tia estas mia opinio pri la afero, kia estas la via? Kelkaj homoj havas nenian opinion. Donu al mi ne tiun plumon, ĉar per tia plumo mi ne povas skribi. Kiajn librojn vi prefere legas, romanojn aŭ sciencajn verkojn (librojn)? En printempo ĉiaj birdoj venas en nian landon. Pri tiaj aferoj oni prefere silentu. En multaj fabloj troviĝas ia parolanta besto. La birdo, kiun ni aŭdas, ne estas sturno kaj ankaŭ ne pasero; ĉu vi povas diri al mi kia birdo ĝi estas? En tiu revuo vi povas trovi ĉiajn sciindaĵojn. Tia respondo ne konvenas al vi. Ĉarlatano pretendas povi kuraci ĉiajn malsanojn. Tiaj poŝtmarkoj estas maloftaj. Metu tiun libron en vian libroŝrankon, ĉar tiaj libroj (verkoj) ne taŭgas por infanoj. Per tia ŝlosilo vi povas malŝlosi ĉiajn serurojn.

**ALGEMENE NEDERLANDSE ESPERANTO EXAMEN-COMMISSIE.**

De examens voor Diploma A en B vinden plaats:

| | |
|---|---|
| 6 Mei | Leeuwarden |
| 23 Mei | Amsterdam |
| 6 Juni | Rotterdam |
| 27 Juni | Utrecht |
| 10 Juli | Middelburg |
| 24 October | Deventer |
| 7 November | Den Haag |
| 20 November | Amsterdam |

**Aanmelding**

geschiedt schriftelijk, uiterlijk 3 weken vóór het examen, bij de secretaresse-penningmeesteresse H. M. Mulder, adres: Zilvermeeuwstraat 29, Badhoevedorp bij Amsterdam.

**De kosten voor deelneming zijn:**
Voor examen A f 6.—; voor examen B f 10.—. Voor hen, die lid zijn van een landelijke Esperanto-organisatie respectievelijk f 3.— en f 5.—; voor werkloze leden de helft; kinderen (tot 18 jaar) van leden betalen eveneens de helft.
Candidaten, die de eerste keer niet slagen, kunnen voor de helft van het examengeld binnen 1 jaar deelnemen aan een volgend examen. Prospectus gratis op aanvraag.

Subskribintoj kontrolis la kason de la Ĝenerala Nederlanda Esperanto-Ekzamena Komitato, kaj trovis in en bona ordo.
J. Mension Jr., G. Kroonder, A. Pascha.

## Het XXIIe Federatie Congres te Gent op 28—29 Maart 1937.

**Mededelingen van het O K K.**

Secr.: C. de Kock,
21, Scheepslossersstraat, Gent.

1. *Alle kongresontoj* worden, na hun aankomst in Gent, verwacht in de „akceptejo" Feestlokaal „Vooruit", St. Pietersnieuwstraat, Gent, waar alle nodige inlichtingen verstrekt worden.
Aan het St. Pietersstation zal een afgevaardigde *met vlag* staan ten behoeve van hen, die in dit station aankomen.

2. *Logies.* Alle aanvragen voor logies moeten uiterlijk *18 Maart* binnen zijn. Na deze datum wordt niet meer op eventuële aanvragen geantwoord.
De *werkloze gekamaradoj* die nog geen bericht van het O K K ontvingen, gelieven er nota van te nemen, dat hun nachtlogies is in de gemeenschappelijke slaapzaal (Feestpaleis-Park). Deze gekdoj worden vriendelijk verzocht de vastgestelde som: 8 fr. (= f 0.50) zo vlug mogelijk te storten (vóór 18 Maart).
*Jeugdherberg,* Geen enkele plaats is nog te bekomen in de Jeugdherberg. Wie echter nog goedkoop nachtverblijf verlangt, raden wij ten zeerste aan gebruik te maken van onze gemeenschappelijke slaapzalen (zie L E Februari).

3. *Gemeenschappelijke maaltijden.* Elke kongresonto die zich heeft aangegeven ontvangt in de akceptejo een *deelnemingsbewijs.* Geeft u *allen* aan voor onze gemeenschappelijke maaltijden.

4. *Interfratiĝvespero* begint stipt om 7.30 uur. De beste krachten worden besteed tot het welslagen van deze gezellige avond. Het *moet* een succes worden. Laat niet na ons feest bij te wonen.
Gentse koeken en verrassingen zullen aan de kongresontoj uitgedeeld worden.
De programma's, dienende als toegangsbewijs, zullen langs de afdelingssecretarissen om toegezonden worden van zo haast de betalingen dienaangaande gedaan werden.

5. *Betalingen.* Alle betalingen geschieden vóór 18 Maart op gironr. 41415, adres k-dino Vanderhaagen-De Keyser, 90 Tolhuislaan, Gent of bij middel van een internationaal postmandaat.
*Gelieve goed te specificeren waarvoor de betaling geschiedt.*

6. *Voor alle inlichtingen* schrijve men aan k-dino Vanderhaegen-De Keyser, 90 Tolhuislaan, Gent.

7. *Alle afdelingen* vragen wij vriendelijk zoveel mogelijk vlaggen en spandoeken voor het versieren der congreszaal in bruikleen te willen sturen aan het adres:
A. Bracke, 132 Maisstraat, Gent.

## SENVALORA AFERO!

De „Komunikoj por la Gazetaro" van de ITF bevat, behalve de in Esperanto geschreven persberichten, ook een rubriek die gewijd is aan de esperanto-*beweging.*
Het kan z'n nut hebben zich hiermee bezig te houden, het lijkt ons echter niet op z'n plaats, dat de ITF zich hierin ook mengt, of laat mengen. Meermalen gebeurde dat op die plaats in de esperanto-„komunikoj". Echter niet door het ITF- of IFETT-bestuur, maar door een buiten haar rijen staande ITF-ambtenaar-esperantist, wiens taak dat toch, naar 't ons lijkt, niet kan zijn. Dat zou ons evenwel onverschillig kunnen laten, mits deze esperantist niet bevooroordeeld was t.o.v. de arbeiders esperantobeweging. Zijn persoonlijk standpunt late hij echter buiten de IFETT-sfeer, opdat de verhoudingen niet nodeloos nog meer vertroebeld worden.
Tot goed begrip diene, dat de IFETT de esperantogroep is in de ITF, en esperantisten organiseert die lid zijn van een bij de ITF aangesloten vakbond. De bedoeling is op die wijze Esperanto te verbreiden in ITF-kringen en aan deze organisatie dienstbaar te maken. Door de medewerking van het bestuur der ITF werd dit mogelijk gemaakt. De IFETT bestaat uit esperanto-groepen en individuele leden. Zo zijn er in enige landen, voornamelijk in ons land, enkele groepen van transportarbeiders en spoorwegpersoneel in opgenomen, die meestal ook een aparte esperantogroep vormen in hun vakbond en soms ook tegelijk een afdeling zijn van onze Federatie. Een beetje ingewikkelde geschiedenis, die al reeds, juist door de gelaakte bevooroordeelde houding van het bovenvermelde niet-IFETT-lid, dat toch op haar een grote invloed oefent, zeer tot schade juist van de IFETT.
Onze Federatie heeft geen behoefte zich te mengen in de aangelegenheden van de vakbeweging. Wij mogen tevens verlangen, dat zij zich ook niet mengt in onze organisatie, noch in de wijze waarop wij ons, als esperantisten, wensen te organiseren. Het feit, dat enkele vakbondsafdelingen in ons land, aangesloten bij de ITF, meenden wel zich te moeten mengen in het geschilpunt SELN-Federatie, leidde eveneens tot verzwakking van de IFETT, voornamelijk omdat de overgrote meerderheid hunner leden-esperantisten de zijde onzer Federatie koos.
In de ITF-komunikoj van 25 Jan. j.l. trof ons opnieuw een beschouwing over de IFETT waar ook weer de internationale arbeiders-esperantobeweging aan te pas komt. Het uitgangspunt vormt een gesprek met iemand die vindt dat de IFETT voor hem een „senvalora afero" is (geen waarde heeft), omdat een dergelijke organisatievorm voor esperantisten niet nodig is.
De verzorger van de esperanto-rubriek in de ITF-komunikoj, is een beetje verwonderd over dat antwoord, nog wel van een modern georganiseerde sociaal-democraat, die via zijn vakbond en partij immers lid is van ITF, IVV en SAI.
Die verwondering echter is maar gemaakt, want dat antwoord heeft „afk", de schrijver van het stukje „Senvalora afero", al zo lang hij onze Federatie kent, van ontelbare goede vakverenigingsleden en sociaal-democraten ontvangen. Dat moest hem eerder aanleiding zijn tot nadenken inplaats tot verwondering.
Onze Federatie laat zijn leden vrij zich tevens te organiseren in de IF ETT en laat de mogelijkheid dit groepsgewijs te doen, open, door de opname in haar verband als afdeling van z.g. „fakaj grupoj".
Zo heeft de Federatie enkele afdelingen van uitsluitend leden der N.V. van Spoor- en Tramwegpersoneel, van de Ver. van Fabrieksarbeiders, van de Algemene (Handels- en kantoorbedienden) enz.
De meeste Federatieleden, voor zover zij tot deze branche horen, voelen geen behoefte zich hierbij aan te sluiten of om dergelijke groepen te stichten. Waar men die behoefte wel voelt of het nuttig of nodig acht, heeft de hulp der Federatie niet ontbroken. Dat het zich organiseren in „fakaj grupoj" voorkeur verdient, geloven wij niet, omdat het practisch onmogelijk is in kleine plaatsen, en in de steden weer zijn bezwaren heeft door de afstanden. Zich internationaal zó te organiseren als de IFETT, heeft voor arbeiders die niet tot de ITF behoren, eveneens grote bezwaren. De IFETT toch wordt, wat zijn internationaal persoonlijk contact betreft, vrijwel gedragen door zijn leden-spoorwegesperantisten, die in alle landen het voorrecht hebben voor weinig of niets te reizen.
Dat er dus evenveel esperanto-internationales zouden komen, als er beroepsinternationales zijn, behoeven we voorlopig nog niet te verwachten. Met dat probleem is het dus niet nodig ons bezig te houden.
Aan de uitzonderingspositie die de IFETT inneemt, ontlene „afk" dan ook niet het recht, de basis waarop de arbeiders-esperantobeweging zich wenst te organiseren, te critiseren,

zoals „afk” regelmatig doet in het ITF-orgaan.
De Federatie heeft met belangstelling de ontwikkeling van de IFETT gevolgd, haar nederlandse sectie niets in de weg gelegd, haar wel gesteund. En desondanks is van noemenswaardige groei noch van enig resultaat sprake. Wij veroordelen niets, constateren slechts, maar concluderen daaruit wel, dat de IFETT ook al om deze reden critiek op ons achterwege kan laten.
Wij geloven echter dat deze niet van de IFETT komt noch van de ITF, maar van „afk,” in welk geval wij echter gaarne zouden vernemen, of hij het recht heeft zijn persoonlijke mening naar voren te schuiven, die op die plaats in de ITF-komunikoj wordt aangezien als de mening van de IFETT of ITF. Enige duidelijkheid is wel gewenst, om te voorkomen, dat nog verder onrust in onze gelederen gezaaid wordt en overgebracht naar de vakbeweging, waar zij, dank zij „afk-actie”, ontsproot. Dit gezegd hebbende, antwoorden wij „afk,” dat het ons niet interesseert, of het niet-esperantopubliek zich zou verwonderen, zoals hij meent, dat wij voor onze (esperanto)-organisaties nieuwe organisatievormen zoeken. Dat heeft alleen het wel-esperantopubliek uit te maken. Dat wij daarvor het zoeken naar de deugdelijkste middelen ter verbreiding van Esperanto zouden verwaarlozen is een niet te kwalificeren verwijt, dat enkel den schrijver kan treffen en dat we gerustelijk aan het oordeel laten van hen die ons werken kennen. Gelijk ook „afk” het kent! Dat alleen „afk” weet hoe wij als esperantisten georganiseerd behoren te zijn, blijkt uit zijn mededeling, dat de „kamaradoj van de overige arbeiders esperantobeweging waarschijnlijk niet in staat zijn onderscheid te maken tussen organisatievorm en idee”. Laten wij hem in die waan. Echter geve de ITF hem niet het recht haar in een polemiek te doen betrekken, door in haar orgaan te laten beweren, dat „door het idealiseren der organisatievorm verschillen geschapen worden tussen de arbeiders-esperantisten en, gewild of niet (vole-nevole), wantrouwen gezaaid wordt jegens de vakbeweging en socialistische internationales (bedoeld is natuurlijk ITF, IVV, SAI), omdat hun organisatievorm zo ondeugdelijk zou zijn.”
Een dergelijke insinuatie welke haar SELN-aard verraadt wensen wij van een ITF-orgaan niet te accepteren, juist niet, omdat zij zeker niet van haar bestuur afkomstig is.
Dat in arbeiders-esperantistenkringen de onjuiste mening verbreid zou zijn, dat deorganisatievorm schuldig is aan „alles” — „pri ĉio” zegt „afk” (dus vermoedelijk aan alleswat niet in orde is) en dat alles wel in orde zou zijn, als slechts het individuele lidmaatschap zou worden ingevoerd, is niet minder dan een onwaarheid, die nodig is om te kunnen betogen, wat men heel goed weet, dat tegenover ons niet behoeft betoogd te worden, dat „wij IFETT-anoj” (wij zeiden reeds, dat „afk” zelfs geen IFETT-ano is) altijd en overal de ITF en haar principes zullen verdedigen.
De ITF noch haar principes waren en zijn niet in het geding, en we geven „afk” in overweging haar ook niet in het geding te brengen.

---

## SAT Kolono.

Het lijkt mij een nuttig gebruik van de plaatsruimte van ons orgaan, om voor de vele cursisten, die ons blad lezen, iets te vertellen over het ontstaan en de betekenis van onze wereldorganisatie SAT. De cursisten immers, die, laten wij hopen, binnenkort de esperantogelederen zullen versterken, dienen reeds nu op de hoogte te zijn van de manier hoe de arbeiders-esperantisten van de ganse wereld zijn georganiseerd, hoe hun organisatie werkt en welke belangrijke plaats ze inneemt in de gehele esperantobeweging. Dit is te meer noodzakelijk, daar de internationale organisatievorm van de esperantisten afwijkt van de algemene vorm, zoals deze is bij andere internationale verenigingen.
Toen het er om te doen was met feiten te bewijzen, dat een kunstmatige taal goed kan functioneren en er nog maar weinig esperantisten waren, was het nodig, dat alle beoefenaren van Esperanto zich verenigden in een zelfde organisatie. Burgerlijken en arbeiders, katholieken en vrijmetselaars, in één woord esperantisten uit de meest uiteenlopende kringen en van verschillende afkomst, hadden er belang bij samen te werken om het publiek te laten zien, dat de taal, ontworpen door Dr. Zamenhof, het internationale taalprobleem op bevredigende wijze, had opgelost. Politieke neutraliteit was toen noodzakelijk.
Tientallen jaren gingen voorbij. Esperanto werd verbreid in alle kringen der maatschappij en het ogenblik kwam om propaganda en de toepassing van Esperanto te specialiseren. Toen de taal op alle gebied beproefd was, bleek, dat ze te gebruiken was voor de meest verschillende doeleinden. En de arbeiders zouden bijgevolg de belangen hunner klasse verraden, indien zij bleven doorgaan hun geld en energie te besteden om Esperanto te verbreiden in het kamp hunner klassetegenstanders. Er werd geroepen: „Weg met de neutraliteit....! Laat ons Esperanto in dienst stellen van onze klassebelangen!”
In 1921, ter gelegenheid van het 13e Universele Esperanto Congres, hielden de arbeiders een afzonderlijke vergadering en richtten een bond op, Sennacieca Asocio Tutmonda genaamd. Hij bestaat dus nu reeds 15 jaar en zijn doel wordt in de statuten als volgt verklaard:
SAT stelt zich ten doel: a. de internationale taal Esperanto practisch te benutten voor de klassedoeleinden van de arbeiders der gehele wereld; b. de wederzijdse betrekkingen zijner leden zo goed en waardig mogelijk te vergemakkelijken en zo doende bij hen een sterk gevoel van menselijke solidariteit aan te kweken; c. zijn leden zodanig te scholen, te onderrichten en te ontwikkelen, dat ze de meest volmaakte internationalisten worden; d. te dienen als tussenpersoon voor de wederzijdse betrekkingen van verenigingen in verschillende taalgebieden, wier doel overeenstemt met dat van SAT; e. het uitgeven van literatuur (vertaalde en originele) die het ideaal van de bond weerspiegelt.
Daar SAT geen politiek, maar slechts een ontwikkelend, opvoedend, cultureel karakter heeft, tracht hij te bereiken, dat zijn leden onbevooroordeeld en verdraagzaam zijn tegenover politieke en wijsgerige opvattingen en systemen, waarop de verschillende, op het standpunt van de klassestrijd staande arbeiderspartijen en vakbewegingen zich baseren; door vergelijking van feiten en ideeën, door vrije discussie tracht hij te voorkomen, dat bij zijn leden de leerstellingen, die zij in hun aparte kringen opdoen, tot dogma worden. SAT streeft er dus naar Esperanto te gebruiken op wereldomvattende schaal, de taal practisch te benutten voor de voor onze klasse meest noodzakelijke doeleinden. SAT geeft aan zijn leden de gelegenheid in contact te komen met elkaar. Daarvoor geeft hij twee organen uit, waarin de leden kunnen schrijven; daarvoor organiseert hij jaarlijks een congres, waar elk lid het woord kan voeren, voorstellen kan indienen en stemrecht heeft.
Dit laatste is mogelijk door de structuur en organisatievorm van de bond. Hierover later iets.

---



# MEDEDELINGEN VAN HET FEDERATIE BESTUUR

Sekretariaat: Postbus W. 6, Amsterdam (West) - Administratie: Postbus O. 50; Postgiro Amsterdam Nummer 144698, Libro-Servo: Postbus O. 50, Amsterdam (O.), Postgiro Amsterdam Nummer 111278

**Fietsers.**
Men kan ook dit jaar zonder speciale formaliteiten voor de fiets de Belgische grens overschrijden.

**Reis- en verblijfkosten.**
In het congres worden deze aan afgevaardigden vergoed als hun afd. reeds hiervoor gestort heeft.

**Jubileumboek voor nieuwe leden.**
De Federatieraad besloot aan alle nieuwe leden ons jubileumboek cadeau te doen bij hun intrede in de Federatie. Wij geloven, dat dit de toevoer van nieuwe leden in onze afdelingen zeer zal vergemakkelijken nu zij hun tegelijk een geschenk kunnen overhandigen. Dit geldt ook voor hen die reeds sinds 1 Januari toetraden. Wij kunnen duizend ex. missen. Hopen we dat dit nog te weinig is. Toezending geschiedt aan de afdn. na opgaaf van namen en adressen.

**Kalender.**
Deze stellen wij nu voor halve prijs, f 0.25 beschikbaar, franco. Haast u!

**Treinreis naar Gent.**
Ons bleek, dat bij enkele afdelingen de mening heerst, dat men beslist moet reizen volgens de route, aangegeven in L E van Januari. Dit is onjuist. Men is zelf geheel vrij welke route men wenst te gaan.

**Volgend L E**
verschijnt 17 April. Copie vóór 9 April bij den redacteur.

## Statististiek Federatie-kursussen 1936-1937.

**Tentoonstellingen.** Georganiseerd werden 98 tentoonstellingen.
**Propagandavergaderingen.** Georganiseerd werden 80 propagandavergaderingen.
**Cursussen voor beginners.** Voor de begincursussen meldden zich aan 3059 deelnemers.
**Vervolgcursussen (diploma-A).** Hiervoor meldden zich aan 1526 deelnemers.
**Cursussen voor diploma-B.** 63 deelnemers.
**Kindercursussen.** 55 kindercurssen met 1017 deelnemers.
In het geheel 325 cursussen met 6293 deelnemers.
(Er is natuurlijk verschil tussen het aantal leerlingen dat zich aanmeldt en het aantal dat in werkelijkheid deelneemt.)
Als leerboek wordt voornamelijk gebruikt in de begincursussen: **La Komencanto** en **Nia Lernolibro**. In de vervolgcursussen: **Fundamenta Krestomatio, Tra la Labirinto, La Progresanto.**
Geplaatst werden in verschillende bladen 138 betaalde advertenties en 300 niet betaalde mededelingen (vooral in vakbladen). 735 uitnodigingen werden verzonden aan verenigingen.
Verder werd propaganda gevoerd met strooibiljetten, affiches, brochures, huisbezoek, doeken, uitnodigingen aan onderwijzers, etc.
Statistieklijsten werden beantwoord door 143 afdelingen en de districten N. Holland, Overijssel, Friesland, Zeeland, Rotterdam en Haarlem.
Geen antwoord werd ontvangen van: Broek in Waterland, Coevorden, Emmen, Den Haag II, Hengelo, Hoboken, Purmerend.
G. Vrees, 2e secr.

## ROTERDAMANOJ ATENTU !

La Roterdama kanthoro „Matenruĝo" decidis aranĝi la unuan propran koncerton la 8an de Majo en „Het Nut", Oppert 81, Roterdamo. Ĉiuj vizitu tiun ĉi koncerton. Post la koncerto ni atendos multajn gekantemulojn kiuj aliĝos nian belan kanthoron. La estraro konsistas el: H. J. Mandos, prez.; J. Geldhof, sekr., Justus v. Effenstraat 198 R'dam-West; W. Been, kasisto; Ĝironumero 95883 kaj la ceteraj estraranoj H. Meutgeert, M. Westdorp, M. Post kaj Th. v. Bommel.

# DISTRIKTS MEDEDELINGEN

**DISTRICT AMSTERDAM.**
Secr.: Solostraat 19 hs. O.
**Schereravond.**
In samenwerking met de Amsterdamse LEEN-afdeling organiseert ons district op Donderdag 25 Maart a.s. in de kleine zaal van „Krasnapolsky", Warmoesstraat, een Scherer-avond.
Sro Scherer, bekend door zijn boek „Ĉirkaŭ la mondo" en zijn vele wereldreizen, zal ons, in een door zeer veel lantaarnplaatjes geillustreerde lezing vertellen van zijn rondzwervingen door Amerika. Medewerking van ons zangkoor „La Nova Tempo". Wij beschikken slechts over een — naar verhouding — klein aantal entreekaarten, bestelt dus spoedig in uw afdeling. De prijs is 30 cent (belasting inbegrepen.)

**DISTRICT DRENTE EN GRONINGEN.**
Secr.: Spoorsingel 22b, Groningen.
Voor de Groningse afdelingen vond op Zondag, 17 Januari te Veendam, voor de Drentse 31 Januari te Coevorden de jaarvergadering plaats. Het Dagelijks Bestuur werd als volgt samengesteld: R. Israëls, 2e Exloërmond, voorzitter; lid van de Federatieraad; C. W. van Altena, Nrd. Spoorsingel 22 b, Groningen, secretaris; J. Stam, Valthermond, penningmeester. Afdelingsfunctionarissen nemen hiervan nota! Stemming over splitsing van het district naar de twee provincies had tot resultaat, dat nog dit jaar de bestaande toestand gehandhaafd wordt.
Voorts werd het organiseren van een zomerfeest besproken, waarover nadere mededelingen volgen.

**DISTRICT NOORD-HOLLAND.**
Secr.: Munnikeweg 50, Beverwijk.
De jaarvergadering op *14 Maart,* wordt niet in „De Unie", maar *in „De Graanhandel"", Zaadmarkt,* bij de Vlotbrug te *Alkmaar* gehouden. Opening 's morgens 10.30 uur. Laat er nu eens geen enkele afdeling ontbreken! De kascontrôle-commissie bestaande uit de kdoj B. A. Dreesman, A. G. Waddenooyen-Kernekamp en kdino J. Weerman heeft de boeken enz. van den penningmeester, kdo L. J. Spaarenberg, nagezien en in orde bevonden.




**AFD. ALKMAAR.** Secr.: Oudegracht 91.
En la jarkunveno la estraro ŝanĝiĝis. Ĝi nun konsistas el la gekdoj: Jb. Veen, prez.; C. Joon, 1a sekr.; Traanberg, 2a kas.; P. Veer, 1a kas.; kdino Kleimeer, 2a sekr. Ni klopodos eldoni propran monatan grupgazeton.
Malgraŭ ke ni nombris diversajn malsanulojn, nia festvespero la 13an de Februaro sukcesis bonege. Ĉeestis proks. 200 personoj. Estis ĝuoplena vespero. Ni i.a. ludis teatraĵon, la „Ĉarlatano", kiun verkis nia membro Homma. Brile ĝi sukcesis. Dankon al ĉiuj kunlaborintoj. C. Joon, secr.

**AFD. A'DAM III.**
Secr.: Insulindeweg 158¹.
Onze secretaris is verhuisd naar Insulinde weg 158¹. Men neme hiervan nota!

**AFD. A'DAM XV.** „Ĉiam Antaŭen."
Secr.: Beemsterstraat 16, Nieuwendam.
La 27an de januaro okazis nia jarkunveno. Pro tempomanko la prezidanto Tj. Bos, kaj la asesoro M. Sutmöller eksiĝis; iliaj lokoj nun estas okupitaj de kdoj R. Buys kaj R. de Kock, tiel ke la nuna estraro estas jena: kdo R. Buys, prez.; kdo W. Velthove, 2a prez.; kdo E. J. v. d. Voort, sekr.; D. de Haan, 2a sekr.; K. Zwier, kasisto; kdino G. v. d. Voort-Hofstra, 2a kasistino; kdo R. de Kock, asesoro. Secr.

**AFD. AMSTERDAM XVII.**
Secr.: Kattenburgerkade 35³.
La sekretario nun estas kdo K. Pasma, Kattenburgerkade 35³. La adreso de nia redaktoro, kdo G. Burgman Kattenburgerachterstraat 4².
La 19an de Februaro parolis por ni kdo J. Ronner pri sia vojaĝo al kaj en Sovetio. La parolado estis tre interesa. Lia adreso estas: kdo J. Ronner, Insulindeweg 211¹.

**AFD. BEVERWIJK.**
Secr.: Adrichemstraat 39.
Met tevredenheid kunnen we terugzien op onze 14e jaarvergadering. Het bestuur is uitgebreid met 2 personen. Als secretaris fungeert thans kdo Kaspers en als penningmeester kdo S. Oouwstra, Kerkstr. 104. Het nadelig saldo van f 100.— is reeds geslonken tot pl.m. f 25.—. De vervolg- en A-kursus doen het goed; de begincursus valt tegen. Als afgevaardigde naar de jaarvergadering van district Noord-Holland en het Fed.-kongres zijn gekozen resp. kdino A. Sluis en Jac. v. Wijngaarden.

**AFD. DORDRECHT.**
Sekr.: Noordendijk 190.
La dek kvaran de februaro la distrikto Sud-Holanda aranĝis altlernejan kunvenon en Dordrecht. Kdo Leerentveld malfermis la kunvenon. Li elparolis sian bedaŭron ke malmulte da personoj ĉeestis. Kdo Coppens paroladis pri la literaturo en esperanto, pri la vivo kaj laboro pri kelkaj lertaj verkistoj, i.a. Dr. Zamenhof, Bachy, Kabe kaj Privat. Post la komuna manĝado oni faris promenadon tra la urbo. Poste kdo Leerentveld paroladis pri la strukturo de SAT kaj deklamis holande kaj esperante. Je la kvara kdo Leerentveld malfermis la kunvenon kun la instigo, ke iu fortege kunlaboru por kreskigi la sekciojn.

**AFD. ENSCHEDE.** Secr.: Penninkstr. 14.
Op de jaarvergadering van 13 Januari werden de aftredende bestuursleden herkozen. Het bestuur werd met één lid uitgebreid, n.l. kdo J. Koers als 2e penningmeester. De jaarrapporten van secr., penningmeester en boekendienst werden goedgekeurd. Ondanks het niet geregelde bezoek heerst in onze afd. een gezellige geest. Laten de gekdoj die van plan zijn het SAT-kongres in R'dam te bezoeken zich spoedig opgeven. Indien mogelijk gaan wij per autobus.

AFD. GOUDA. „Ĉiam Antaŭen."
Secr.: Boschweg 18.

Tiu ĉi bildo montras infangrupon de la sekcio „Ĉiam Antaŭen". Ili komencis la lernadon




en Oktobro 1936. La lernilo estas „La Vojo" kaj la gvidanto J. Z. Hordijk, helpantino N. Leeflang. J. Hordijk, sekr.

AFD. GRONINGEN. „La Norda Stelo."
Secr.: Grunostraat 14.

La 1an de Februaro okazis nia jarkunveno. La jarraportoj de la sekretario, kasistino kaj libro-servo estas aprobitaj. Okazis kelkaj ŝanĝoj en la estraro. Estraranoj nun estas kdoj K. Koster, prez.; C. W. v. Altena, vic-prez.; H. Hooghuis, sekr.; C. de Jager, 2a sekr.; kdino A. M. Balkema kas.; kdoj G. de Ruiter, libro-servo kaj H. v. d. Wal, asesoro. Kontrol-komitatanoj kdoj H. Edens Wzn.; S. Feenstra kaj B. Bakker. La nombro de niaj anoj altiĝis de 59 ĝis 64. Ni ankoraŭfoje instigas la anojn pruntepreni librojn el la biblioteko, kiun ni denove pligrandigis per multaj tre bonaj kaj rekomendindaj libroj. H. Hooghuis, sekr.

AFD. DEN HAAG I.
Secr.: De Ruyterstraat 47.

En la kunveno je la 24a de Februaro formis la kongresproponoj la ĉefan manĝaĵon. Generale oni trovis inter la proponoj nenian gravan, escepte tiu pri la kotizo, afero ne solvenda per rezonado, sed nur per pago. Kiel delegitoj al la kongreso estas elektitaj kdoj Wakkee kaj Worst. Kolbaso, sekr.

AFD. DEN HAAG IX. „Ĉiam Antaŭen".
Secr.: Damasstraat 69.

In de jaarvergadering op 29 Januari werd het bestuur herkozen, uitgezonderd kdo H. Helmers, die wegens tijdgebrek bedankte. Het bestuur is met 3 leden uitgebreid, daar in de toekomst, wanneer vele cursisten zich bij onze afdeling aansluiten, het werk zwaarder zal worden.
Het bestuur is als volgt: Th. Dirks, 1e voorzitter; C. J. Staal, 2e voorzitter; Chr. Sekeris, 1e secretaris; M. W. Smit, 2e secr.; K. Dees, 1e penningm.; A. J. Gols, 2e penningm. en A. Batist, Libro-servanto.
De Kascontrole-commissie: A. Sloof; W. Sloof en P. Meynders. De jaarrapporten werden goedgekeurd.
De 16e Februari j.l. organiseerde onze afdeling een feestavond, waarop ook cursisten en familie werden uitgenodigd om in nauwer contact te komen met onze afdeling.
Het was een gezellige avond en wij kunnen niet nalaten allen hartelijk dank te zeggen, die hebben medegewerkt deze te doen slagen. Secr.

AFD. LEEUWARDEN.
Sekr.: Achterlandbuurt 73.

Onze afdeling hield haar jaarvergadering in „Ons Gebouw". De aftredende bestuursleden werden herkozen, terwijl tot voorzitter werd aangewezen: H. Rijpstra. Afgevaardigde naar het congres zal zijn H. Rijpstra, plaatsvervanger J. Brinkman, als lid van het districtsbestuur werd H. Bijl gekozen.
Het ledenaantal is gestegen tot 70. Er werden 12 vergaderingen en 12 klubavonden belegd. De bibliotheek bestaat nu uit een 60-tal werken. De boeken- en persdienst functioneerden goed, alsmede de contactcommissie. Op 31 Mei werd een fietstocht georganiseerd naar de Friese bloemenvelden. De fietsen droegen als opschrift „Arbeiders leert Esperanto". Er waren 2 feestavonden, een als slot van de cursus en een Zamenhofherdenking. Op 1 Mei en op Hemelvaartsdag (meeting voor geheelonthouding) werd gedemonstreerd achter de groene vlag. Een actieve groep verspreidde en colporteerde tijdens de groene maand. Een bakfiets werd een week lang door de straten gereden. De tentoonstelling had een bevredigend bezoek. De A-cursus werd geleid dor kdinoj Brinkman en Gastra. 3 leden slaagden voor diploma A.
De cursus 1935-1936 begon met 38 cursisten en leverde 16 leden op. De cursussen 1936-1937 worden geleid door C. Heiner en C. C. M. Rijpstra-Timmermans. De vervolgcursus 1936-1937, geleid door Y. Hoff, telt 16 leden. Op verschillende vergaderingen van vakbonden, J.V.O. en Soc. Dem. Vrouwenclub werd een inleiding door een der bestuursleden gehouden over Esperanto. C. C. M. R.-T.

AFD. ROTTERDAM XII.
Secr.: G. J. Mulderstraat 65 b.

La 16an de Jan. ni jarkunvenas. La raportojn ni unuanime aprobis.
Ni elektis delegitojn al la Fed.-kongreso kaj al la distrikto kaj priparolis la eventualajn proponojn. Ĉar kdo Pikaar eksiĝis kiel prezidanto ni elektis kdon Teuling. Plue estas elektita kdino Van Dienst kiel sekretariino, kdo Bout kiel libroservanto.
Nun la estraro estas jena:
Kdoj C. Teuling, prez.; De Jong, 2a prez.; kdino A. C. Obbes, 1a kas.; Th. Eerdmans, 2a kas.; kdo J. Kooyman, sekr.; kdino v. Dienst, 2a sekr.ino; kdo Bout, libroservanto.

AFD. SLIEDRECHT. „Ĉenero."
Secr.: A 106.

Ĉar kdo Monster akiris laboron en eksterlando, oni elektis kiel sekretarion kdon A. de Boon, adreso A 106, Sliedrecht.
Okaze de la finiĝo de la komenckursoj, ni intencas aranĝi propagand-festkunvenon, en kiu kelkaj el niaj membroj prezentos teatraĵon, deklamaĵojn ktp. Krome ni invitos paroladonton. La membroj jam nun faru sian eblon, por ke la vespero estu kiel eble plej efika, kaj multaj novaj membroj enskribiĝu. Ni fosu nian sulkon!

AFD. UTRECHT. „Frateco".
Secr.: Lange Lauwerstraat 21 bis.

La 2an de marto okazis nia membro-kunveno, kiun ĉeestis 14 membroj. Ni pritraktis la tagordon i.a. la kongreson en Gent. 9 Kamaradoj iros al la kongreso. 6 iros bicikle. Tiuj kamaradoj volonte irus kun aliaj grupoj, por fari pli da propagando. Bonvolu sciigi al la estraro, kiam iu grupo volos kune bicikli al Gent.
Nia sekcio jam sendis 10 guldenojn por „Popola Fronto" en Hispanio. Ni instigas la sekciojn kiel eble plej multe fari por niaj hispanaj gekamaradoj.
Niaj gemembroj regule vizitu nian kurskonversacian vesperon, ĉiusemajne mardon je la 8a en la „Volkskoffiehuis", Lijnmarkt.
La SAT-membroj de nia sekcio kunvenis, kaj decidis forte labori, por pligrandigi la SAT-rondon. La gemembroj de nia sekcio, kiuj volas informiĝi pri SAT, aŭ membriĝi, povas akiri informojn ĉe kdo H. A. van Dijk, Tromstraat 54.
Ĉar kelkaj sekcioj jam petis al ni la teatraĵon, verkitan de kdo De Vos, ni sendis ekzempleron al la Fed. en Amsterdam, ĉe kiu oni povas informiĝi. La estraro.

AFD. WEST-GRAFTDIJK.

La 13an de Februaro okazis nia festvespero kiu brile sukcesis. Ĉeestis proksimume 160 personoj. Kdo Krijt paroladis, ni kantis, prezentis teatraĵeton ktp. Resume.... memorinda vespero.
Sekciaj funkciuloj atentu bone: Pro subita malsaniĝo de nia sekretariino niaj aferoj iom ĥaosiĝis. Sed tio finis. Nun provizore kiel sekretario estas elektita kdo P. Spaan, West-Graftdijk N.H.
Niaj kursoj en la diversaj lokoj prosperas bone. Sekr.

AFD. WINTERSWIJK.
Sekr.: Berkenstraat 20.

La jarkunveno okazis la 1an de Februaro. Ĝi estis tre bone vizitata. La raportoj de la kasistino kaj sekr-ino estu aprobataj tiel kiel la estraragado. Gekdoj W. J. Wilhelm kaj B. W. Lammers reelektiĝis denove. Kdo W. J. Wilhelm estos la delegito al Gent. 4 sekcianinoj vizitos ankaŭ la kongreson en Gent. Niaj konversacivesperojn post la 1a de Februaro okazos en la malgranda salono de Flora. Gekdoj faru propagandon por nia bela lingvo ankaŭ ĉe la gvidantoj de la loka labormovado. Samtempe ni batalas ankaŭ kontraŭ la faŝismo tial ke ni propagandigis la pacon per nia lingvo. J. Lammers-Rauwerdink.

AFD. ZAANDAM.
Sekr.: Prins Hendrikstraat 39 b.

La kvaran de Marto, ni havis agrablan kunvenon, en kiu paroladis nia prezidanto kdo Kries, pri sia vojaĝo en Aŭstrio. Multaj gekamaradoj ĉeestis.
Vizitu la kunvenon de ĵaŭdo la 18a de Marto en Vinkenstraat 19. Ni pritraktos la kongrestagordon do kunportu la gazetojn. Neniu forrestu, ĉar post tiu dato ni ne plu okazigos konversaciajn vesperojn.
La ĉeestinta membraro delegis la tutan estraron al la distriktkunveno. Cetere ni esperos ke multaj el niaj membroj kune kun ni forvojaĝos dimanĉmatenon (la 14an) je 9.09a horo. La estraro.